

Technická univerzita v Liberci

FAKULTA PŘÍRODOVĚDNĚ-HUMANITNÍ A PEDAGOGICKÁ

Katedra: Sociálních studií a speciální pedagogiky

Studijní program: Sociální práce

Studijní obor Penitenciární péče
(kombinace):

**TRESTNÁ ČINNOST DROGOVĚ ZÁVISLÝCH NA
OKRESE MLADÁ BOLESLAV
DELIQUENCE OF DRUGS ADDICT PEOPLE IN REGION
MLADÁ BOLESLAV**

Bakalářská práce: 08-FP-KSS-4050

Autor:

Stanislav VRBATA

Podpis:

_____

Adresa:

Jana Palacha 1099

293 01, Mladá Boleslav

Vedoucí práce: doc. PhDr. Bohumil Stejskal, CSc.

Konzultant:

Počet

stran	grafů	obrázků	tabulek	pramenů	příloh
57	7	0	7	23	0

V Liberci dne: 15. 4. 2010

Prohlášení

Byl (a) jsem seznámen (a) s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, zejména § 60 – školní dílo.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci (TUL) nezasahuje do mých autorských práv užitím mé bakalářské práce pro vnitřní potřebu TUL.

Užiji-li bakalářskou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědom povinnosti informovat o této skutečnosti TUL; v tomto případě má TUL právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Bakalářskou práci jsem vypracoval (a) samostatně s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím bakalářské práce a konzultantem.

V Liberci dne: 15. 04. 2010

Stanislav Vrbata

.....

Poděkování

Dovoluji si tímto poděkovat vedoucímu bakalářské práce panu doc. PhDr. Bohumilu Stejskalovi, CSs., za odborné vedení bakalářské práce, poskytování rad a konstruktivních připomínek.

Dále bych chtěl poděkovat své rodině za pochopení, toleranci, výdrž a všem kolegům ze zaměstnání, kteří mi pomohli při jejím zpracování.

Trestná činnost drogově závislých na okrese Mladá Boleslav

Delinquency of drugs addict people in region Mladá Boleslav

Stanislav Vrbata

2009/2010

Doc. PhDr. Bohumil Stejskal, CSc.

Resumé:

Bakalářská práce zkoumala trestnou činnost drogově závislých v regionu Mladá Boleslav v rozmezí let 2006–2007. Jejím cílem bylo vytvoření pohledu na tento problém a ověření předpokladu, zda-li existuje významná souvislost mezi drogovou závislostí a trestnou činností.

První část práce, teoretická, byla věnována teoretickým základům popsaným v dostupné odborné literatuře. Byl zde kladen důraz na seznámení se základními pojmy, a to rozdělení drog, drogová, psychická a somatická závislost, faktory ovlivňující drogovou závislost, užívání drog, léčba drogové závislosti, prevence, drogy a trestná činnost, vyšetřování trestné činnosti drogově závislých orgány Policie České republiky a kazuistika drogově závislého jedince.

Druhá, praktická část práce, byla zaměřena na rozbor 120 případů trestných činů drogově závislých pachatelů, které byly vedeny na Policii České republiky, Okresního ředitelství, služby kriminální policie a vyšetřování Mladá Boleslav v období let 2006–2007 s cílem, zda-li existuje významná souvislost mezi trestnou činností a drogovou závislostí.

Klíčová slova: drogy, drogová závislost, faktory drogové závislosti, psychická závislost, somatická závislost, léčba drogové závislosti, protidrogová prevence, trestný čin, trestná činnost.

Summary:

This thesis researched criminality of drug addicts in the region of Mladá Boleslav between the years of 2006 – 2007. The aim was to set up a general view of this problem and to open a presumption if there is a significant connection between drug addiction and criminality.

The first part, which is theoretical, was dedicated to the theoretical principles which are described in a technical literature. The emphasis was placed on an introduction with basic terms which is distribution of drugs; drug's, psychical and somatic addiction, factors influencing the drug addiction, drug use, treatment of drug addiction, prevention, drugs and criminality, investigating of criminality of drug addicts by the Police of Czech Republic and case report of drug addict.

The second part, which is practical, was focused on an analysis of 120 crime cases of drug addicts, which were carried by the Police of Czech Republic, Regional Headquarter, the criminal police and investigation Mladá Boleslav in the years of 2006-2007. The aim was to find any significant connection between criminality and drug addiction.

Keywords: drugs, drug addiction, factors of drug addiction, psychical addiction, somatic addiction, treatment of drug addiction, drug prevention, crime and criminality.

Die Straftätigkeit der Drogensüchtigen im Bezirk Mlada Boleslav

Resümee:

In meiner Bakkalararbeit befasse ich mich mit dem Thema der Straftätigkeit der Drogensüchtigen in der Region Mlada Boleslav in den Jahren 2006-2007. Ziele dieser Arbeit sind: Erstens, das Problem der Drogensucht neu und ausführlich anzusehen und zweitens, eine Hypothese zu beglaubigen, die voraussieht, dass ein bedeutender Zusammenhang zwischen der Drogensucht und der Straftätigkeit besteht.

Im theoretischen Teil dieser Arbeit behandle ich die theoretischen Grundlagen der Drogenproblematik und der Problematik der Straftätigkeit, die in der Fachliteratur vorhanden sind. Das große Gewicht lege ich auf das Bekanntmachen mit den Grundbegriffen, wie Drogen, Drogensucht, psychische Abhängigkeit, somatische Abhängigkeit, Faktoren, die die Drogensucht beeinflussen, Heilung der Drogensucht, Prävention, Drogen und Straftätigkeit, Untersuchung der Straftätigkeit der Drogensüchtigen von der Polizei der Tschechischen Republik und Kasuistik eines Drogensüchtigen.

Im praktischen Teil dieser Arbeit konzentriere ich mich auf die Analyse der 120 Straffälle der drogensüchtigen Täter, die von dem Kriminaldienst der Bezirksdirektion der Polizei der Tschechischen Republik in den Jahren 2006-2007 mit dem Ziel zu ermitteln, ob ein bedeutender Zusammenhang zwischen der Straftätigkeit und der Drogensucht besteht, untersucht wurden.

Schlüsselworte: Drogen, Drogensucht, Faktoren der Drogensucht, psychische Abhängigkeit, somatische Abhängigkeit, Heilung der Drogensucht, Drogenprävention, Straftat, Straftätigkeit.

Obsah

1. Úvod	10
2. Teoretická část	11
2.1 Drogová problematika	11
2.1.1 Základní pojmy	11
2.1.2 Klasifikace drog	12
2.1.3 Drogová, psychická a somatická závislost	17
2.1.4 Faktory ovlivňující drogovou závislost	18
2.1.5 Užívání drog	19
2.1.6 Léčba drogové závislosti	21
2.1.7 Protidrogová prevence	22
2.1.8 Drogy a trestná činnost	25
2.2 Policie České republiky a drogová trestná činnost	27
2.2.1 Zvláštnosti dokazování drogové trestné činnosti	28
3 Praktická část	31
3.1. Cíl praktické části	31
3.2 Stanovení předpokladů	31
3.3 Použité metody	32
3.4 Region Mladá Boleslav a zařízení Semiramis o.s.	33
3.5 Popis zkoumaného vzorku	37
3.6 Získaná data studiem spisů	39
3.6.1 Dosažené vzdělání a zaměstnání	40
3.6.2 Užívání drog a páčání trestné činnosti pod jejich vlivem	41
3.6.3 Trestná činnost drogově závislých	43
3.6.4 Opatřování prostředků na drogy	44
3.7 Kazuistika drogově závislého jedince	46

3.7.1 Uvedení do problematiky	46
3.7.2 Metody k získání informací	46
3.7.3 Rodinná anamnéza	47
3.7.4 Sociální a osobní anamnéza	47
3.7.5 Výsledek kazuistiky	49
3.7.6 Návrh opatření	50
3.8 Shrnutí výsledků	51
4 Závěr	53
5 Navrhovaná opatření	54
6 Seznam použitých informačních zdrojů	56

1 Úvod

Tématem bakalářské práce je trestná činnost drogově závislých na okrese Mladá Boleslav. Bakalářská práce se věnuje nejen samotné drogové závislosti, problematice omamných a psychotropních látek, ale také souvislostem mezi pácháním trestné činnosti a závislostí na omamných a psychotropních látkách.

Teoretická část práce, která je zpracována pomocí prezentace odborných zdrojů, obsahuje především vymezení a vysvětlení základních pojmů souvisejících s drogovou závislostí. Součástí teoretické části práce je též nastínění činností Policie České republiky při odhalování a objasňování trestné činnosti související s drogovou závislostí.

Praktická část bakalářské práce obsahuje stručný popis regionu Mladá Boleslav, zařízení pro drogově závislé, Semiramis o.s., kazuistiku drogově závislého jedince, shrnutí výsledků a návrhů opatření. Následně bude za pomoci studia vyšetřovacích spisů a statistické metody vyhodnocena trestná činnost drogově závislých pachatelů obviněných z „trestných činů nedovolená výroba a držení omamných a psychotropních látek a jedů podle ustanovení §§ 187, 187a a 188 trestního zákona nebo trestného činu šíření toxikomanie podle ustanovení § 188a trestního zákona č. 140/1961 Sb.“¹ za období let 2006-2007 v regionu Mladá Boleslav.

Základní metodou a technikou bakalářské práce je studium odborné literatury, studium použitých dostupných 120ti vyšetřovacích spisů Okresního ředitelství, služby kriminální policie a vyšetřování Mladá Boleslav, studium dokumentů a tvorba sociodemografické charakteristiky pachatelů. Práce je určena pro veřejnost z oborů příbuzných (sociální pracovníci, orgány činné v trestním řízení, probační a mediační služba apod.).

Hlavním cílem bakalářské práce bude vytvoření materiálu, který bude objektivně informovat o tom, že existují významné souvislosti mezi drogovou závislostí a pácháním trestné činnosti.

---

¹ *Trestní předpisy 2002*. Zlínské tiskárny, a.s., Zlín-Kudlov : 2001. ISBN 80-7208-253-1.

2 Teoretická část

2.1 Drogová problematika

2.1.1 Základní pojmy

Některé základní pojmy v problematice drog jak je uvádí Juřinová, Nováková (1996), Borník (2001) a Marhoutová, Nešpor (1995).

„Droga - pochází ze suroviny přírodního či syntetického původu, sloužící k přípravě léčiv, ale také k přípravě omamných látek. Omamné a psychotropní látky (jinak drogy, narkotika apod.) jsou látky, které svými účinky navozují nereálné stavy a způsobují změnu smyslového a rozumového vnímání skutečnosti. Jako taková působí na lidskou psychiku a vyvolává stavy tělesné a duševní pohody, rozjaření, euforii, ale i stavy podráždění, agresivity, nervozity, paniky, uvolňuje zábrany a snižuje sebekontrolu jedince. Vedle změn psychických, působí droga i na tělesný stav člověka. Dochází k poškozování vnitřních orgánů zvláště jater, ledvin, srdečně-cévního, dýchacího a nervového systému a mozkové tkáně. To se projevuje zhoršením krevního oběhu, dýchání, pohybové koordinace, objevují se křeče, třes, zimnice, bolesti svalů a kloubů, zúžení nebo rozšíření zornic, poruchy zažívacího ústrojí apod. Při zvláště výrazném dlouhodobém používání toxických látek a při předávkování může dojít ke komatu a smrti jedince.“²

Toxikoman - osoba zneužívající omamné a psychotropní látky.

„Toxikomanie – je stadium periodické (opakující se) nebo chronické (trvalé) závislosti osoby na určité látce (přírozené nebo syntetické – uměle vytvořené). Jde o nutkavé lpění na opakovaném přívodu těchto látek. Při vzniku závislosti se posuzuje závislost psychická a somatická (tělesná). Somatická bývá doprovázena abstinenčními příznaky (vyskytuje se např. při závislosti na opiátech).“³

---

² JUŘINOVÁ, Irina, NOVÁKOVÁ, Zuzana. *Vzorkovník omamných a psychotropních látek zneužívaných v ČR*. Praha: 1996. s. 3

³ BORNÍK, Miroslav. *Drogy co bychom o nich měli vědět*. První vydání. Praha: Themis, 2001. ISBN 80-85821-98-2. s. 3

„Monotoxikomanie - závislost na jedné droze.“⁴

„Polytoxikomanie - závislost na více drogách.“⁵

„Trestný čin - trestným činem je pro společnost nebezpečný čin, jehož znaky jsou uvedeny v tomto zákoně“⁶

Trestná činnost - pro společnost nebezpečná jednání, která taxativně označuje současná právní úprava jako trestné činy v trestním zákoně.

2.1.2 Klasifikace drog

Drogy, nebo-li omamné látky, jsou rozděleny do několika skupin, každý je dělí jinak, podobnost je však stejná. Zde vycházíme z toho, jak je dělí Juřinová, Nováková (1996).

„Těkavé látky (solvencia, inhalancia)

1. toulén, 2. aceton, 3. syntetické lepidlo, 4. éter, 5. nitro ředidlo

Je to skupina velmi nebezpečných drog, neboť je obtížné stanovit míru dávky. Jsou to organická rozpouštědla, lepidla, čisticí prostředky, jako toluen, aceton, alkapren, éter, nitro a jiné. Užívá se čicháním, inhalacemi nebo vdechováním spreje. Doba účinku je značně individuální. Zde se vyskytuje vysoká drogová závislost, která se projevuje otupěním, psychickým útlumem, poruchami vnímání a také podrážděností a agresivitou. Dostupnost těchto látek a nenáročnost jejich užívání láká především mladší skupiny mládeže. Zde také pozorujeme největší počet úmrtí. Předávkováním se poškozuje dýchací systém, mozková tkáň, játra a ledviny. Abstinence je provázena nespavostí, podrážděností a depresí.

---

⁴ MARHOUTOVÁ, Jana, NEŠPOR, Karel. *Alkoholici, feťáci a gambleři*. První vydání. Praha: Empatie, 1995. ISBN 80-901618-9-8. s.107

⁵ MARHOUTOVÁ, Jana, NEŠPOR, Karel. *Alkoholici, feťáci a gambleři*. První vydání. Praha: Empatie, 1995. ISBN 80-901618-9-8. s.107

⁶ *Trestní předpisy 2002*. Zlínské tiskárny, a.s., Zlín-Kudlov : 2001. ISBN 80-7208-253-1. s. 9

Konopí (cannabis)

6. napuštěná cigareta, 7. marihuana květ, 8. marihuana list, 9. joint, 10. hašiš, 11. hašiš „čokoláda“, 12. hašišový olej

Jedná se o nejstarší a nejrozšířenější drogu. Vyvolává stavy euforie, zesílení akutního duševního stavu, uvolnění zábran, zmatené chování. Po předávkování se objevuje únava, paranoia, stav psychózy. Účinkuje 2-4 hodiny po užití. Užívá se ústně a kouřením, ale také i zvýšenou aktivitou. Tyto drogy bývají označovány jako drogy „měkké“, není jasná jejich fyzická závislost a psychická se řadí ke střednímu stupni. Právě začátečníci často volí jako první drogu marihuanu a hašiš.

č. 6-9 Marihuana /„tráva“, „marjánka“, „joint“/. Jsou to sušené list nebo květové palice, které se prodávají především v podobě cigaret, tzv. jointů.

č. 10-12 Hašiš /„haš“, „čokoláda“, „gram“, „cha ras“/. Pryskyřičný sekret, získaný z rostliny konopí je sušen a hněten do různých tvarů. Před vyschnutím je balen do listů nebo celofánu. V ilegálním obchodě se objevuje ve formě placiček, tyčinek nebo koulí a po vyschnutí v deskách nebo drolivém prášku. Barvu mívá od světle hnědé přes její odstíny po tmavě zelenou až černou dle místa původu. Hašiš se kouří v k tomu uzpůsobených dýmkách. Hašišový olej je hnědá až černá hmota, získaná procesem opakovaného vyluhování konopí. Pro získání psychoaktivního účinku stačí 1-2 kapky na běžnou cigaretu, výsledek je stejný jako u marihuanové cigarety.

Halucinogeny

13. psylocibin, 14. „houbičky“, 15. mescalín, 16. MDA „extáze“, 17. LSD, 18. MDMA „extáze“, 19. „tripy“ savé papírky napuštěné LSD

V této skupině drog jsou látky původu přírodního a syntetického. Po použití dochází k poruchám jak fyzického, tak i psychického rázu. Poruchy psychiky (vnímání, myšlení, emoce) se projevují zkratkovým chováním narkomanů. Objevují se smyslové klamy, vidiny, přeludy, blouznění a ztráta paměti, krátkodobé narušení vědomí atd. Pokud jde o fyzické poškození halucinogeny poškozují - na rozdíl od ostatních drog - nejen jednotlivé orgány a jejich funkce, ale organismus jako celek. Jsou narušeny vztahy mezi orgány, vzájemná koordinace jejich funkcí. Při předávkování této skupiny drog může dojít

ke smrti. Abstinenční příznaky jsou málo popsány, jelikož působení halucinogenů je nevypočitatelné. I po roční přestávce může náhle dojít ke stejným poruchám a selháním jaké vznikají po použití drogy. Předpokládá se, že v těle zůstává zbytkové množství halucinogenů, jejichž působení se může náhle vynořit po delší době. Znovu dochází ke zkreslenému vnímání okolního světa, jeho prostoru, času, barev, zvuku, tzv. „flashback“.

č.13-14 Lysohlávka česká čili psilocibin /„houbičky“/ se vyskytuje v podobě sušených hlaviček, vývaru, výluhu i jako sirup. Užívá se ústně. Působí 8-12 hodin po užití. Existuje nebezpečí intoxikace v důsledku obtížného stanovení dávky a záměny s jinou houbou.

č. 15 Meskalin /„knoflíky“/ se vyskytuje jako sušená hlavička, jako prášek, vývar, výluh nebo nálev. Užívá se ústně. Působí po užití 8-12 hodin. Závislost není ani zde popsána. Získává se z kaktusu *Lophophora Willimsi* /peyote/.

č.17 LSD /„trip“, „acid“/ je prášek, který se prodává v podobě různobarevných tablet, tekutiny, tenkých čtverečků želatiny nebo „tripů“, papírků, napuštěných LSD. Užívá se ústně. Po užití působí 8-12 hodin.

č.18 MDMA, MDA, MDEA „ecstasy“ /„extáze“/. Je to droga, která má stimulační a halucinační účinek. Proto se v odborné literatuře objevuje i v další skupině. Distribuuje se hlavně ve formě tablet s různým ražením (např. slonem, jaguárem či dokonce s obličejem význačné osobnosti). Tablety bývají různé barvy (červené, fialové atd.) a užívají se ústně. Je však známo užívání šňupáním nebo intravenózně. Účinek po užití trvá 2-4 hodiny. Lze očekávat vysokou drogovou závislost.

Množství halucinogeních narkotik je poměrně velké a zde jsou uvedeny jen některé.

Opiáty

20. morfin, 21. opium, 22. heroin, 23. metadon, 24. kodein, 25. vývar z máku a makovic, 26. braun

Základní surovinou je opium, produkt z máku lékařského. Opiáty patří k omamným látkám a vyznačují se vysokou závislostí. Jejich použití vyvolává stavy euforie /příjemné tělesné a duševní pohody/, zklidnění, lhostejnosti k okolnímu světu, psychického a fyzického útlumu, který se projevuje apatií, otupěním, opileckým chováním. Při předávkování těchto opiátů dochází především k fyzickému selhání, konkrétně ke zhoršení krevního oběhu a dýchání, až k jeho zastavení, ke křečím ve svalech a komatu, který může končit smrtí. Abstinenční příznaky (při absenci opiátů) v oblasti psychiky - podrážděnost,

panikářské chování. V oblasti fyzické – ztráta chuti k jídlu, zívání, vodnatění očí, zimnice, třes, pocení, bolení svalů a kloubů, průjem. Z opia, jako základní suroviny, se vyrábějí další opiáty:

č. 20 Morfin /„emko“, „white shitt“/. Barva od béžové do hnědé. Prodává se v prášku nebo jako lisovaný blok. V čisté lékařské podobě se prodává jako čirá tekutina v ampulkách. Aplikuje se nitrožilním vpichováním, ústně nebo kouřením. Vyvolává vysokou závislost a působení po užití 3-6 hodin.

č. 21 Opium. Hnědá hmota, užívá se ústně nebo kouřením, vyvolává vysokou psychickou a fyzickou závislost a účinkuje po užití 3-6 hodin.

č. 22 Heroin /„herák“, „háčko“, „White lady“/. Prášek bílé až hnědé barvy, aplikuje se injekčně, šňupáním, kouřením nebo inhalací. Vyvolává vysokou psychickou a fyzickou závislost. Působí po užití 3-6 hodin.

č. 23 Metadon /„substituční droga“ neboli náhradní droga/. Používá se jako náhrada při léčbě narkomanie, vyskytuje se v prášku a v roztoku, aplikuje se injekčně a ústně. Vyvolává vysokou psychickou závislost. Působí po užití 12-24 hodin.

č. 24 Kodein /„káčko“/. Bílý prášek bez zápachu. Užívá se v tabletách nebo v kapkách či jako sirup, ústně a injekčně. Působí po užití 3-6 hodin. Vyvolává střední psychickou a fyzickou závislost.

č. 26 „Braun“ /též „béčko“/, jde o hnědou tekutinu, která se aplikuje injekčně a vyvolává vysokou psychickou a fyzickou závislost. Působí po užití 3-6 hodin.

Stimulační látky

27. pervitin, 28. kokain, 29. crack, 30. fenmetrazin

Stimulační drogy se vyrábějí z přírodních a syntetických látek. Jejich hlavní účinek na psychiku člověka je celková aktivace, povzbuzení jedince, oživení, dobrá nálada, zvýšení sebevědomí. Vzniká disproporce mezi sebehodnocením a reálnými možnostmi narkomana. Při předávkování těchto drog dochází k závažnému psychickému onemocnění – paranoi, t. j. k bludným představám, podezíravosti, vztahovačnosti a k pocitům perzekuce (pronásledování). Z klinického hlediska dochází k poruchám jater, ledvin, srdce, plic a mozku. Narkoman hubne, jeho tělesná teplota klesá, objevují se křeče ve svalech, hrozí nebezpečí úmrtí. Abstinenci příznaky u stimulačních drog jsou: neklid, nervozita, podrážděnost, dlouhý spánek, apatie, deprese. K této skupině drog patří:

č. 27 Pervitin /„perník“, „pěčko“, „piko“, „P“, „ice“/ vyskytuje se v podobě bílého až hnědého prášku nebo roztoku. Účinkuje po užití 2-4 hodiny. Aplikuje se šňupáním, ústně a vpichováním do žil. Vyvolává vysokou psychickou závislost.

č. 28 Kokain /„pudr“, „sníh“, „koks“/ patří k nejrozšířenějším v oblasti přírodních aktivačních látek. Vyrábí se z listu keře koky. Konečným produktem je bílý prášek, který přichází na trh v podobě různobarevných tablet. Užívá se šňupáním, kouřením a injekčně. Účinkuje po užití 1-2 hodiny. Kokain vyvolává vysokou psychickou závislost.

č. 29 Crack /„krek“/ jsou to bíložluté krystalky, které se kouří nebo inhalují. Účinkuje po užití 1-2 hodiny. Vysoká psychická závislost. Celkově působí stejně, ne-li účinněji než kokain.

č. 30 Fenmetrazin /„fermetrák“, „metrák“/ je prášek, který se aplikuje ústně, nebo injekčně do žil. Působí po užití 2-4 hodiny. Vyvolává vysokou drogovou závislost.

Tlumící látky

31. diazepam, 32. radepur, 33. fenobarbital, 34. seconal, 35. nembutal, 36. rohypnol

Především se jedná o uklidňující léky, jejichž předávkování může vyvolat intoxikaci a při značně vysoké dávce nastává nebezpečí úmrtí. Depresy vyvolávají útlum, dezorientaci, nejasnost řeči, opilecké chování. Při předávkování dochází k narušení dýchání, frekvence a síly pulsu, rozšíření zornic a komatu. Abstinenční příznaky se projevují stavem úzkosti, zmatenosti, blouzněním, epileptickými záchvaty a křečemi, lze se obávat i nebezpečí úmrtí.

č. 33-35 Nembutal, Seconal a Fenobarbital mají společné příznaky. Prodávají se v prášku, užívají se ústně, často v kombinaci s alkoholem. Působí 1-16 hodin po užití. Mají střední až vysoký stupeň rizika závislosti.

č. 31, 32 a 36 Diazepam, Radepur a Rohypnol, jejich účinek je také velice shodný. Vyskytují se v podobě prášků, užívají se ústně a s alkoholem, působí 4-8 hodin po použití. Vyvolávají vysokou fyzickou a nízkou psychickou závislost.“⁷

---

⁷ JUŘINOVÁ, Irina, NOVÁKOVÁ, Zuzana. *Vzorkovník omamných a psychotropních látek zneužívaných v ČR*. Praha: 1996. s.6-10

2.1.3 Drogová, psychická a somatická závislost

Závislost na drogách lze rozdělit do několika skupin, každý ji popisuje jinak, ale zde se zabýváme tím, jak ji popisuje Vágnerová (2003).

„**Závislost** na užívání látky a míra závislosti označuje pravděpodobnost jejího zneužívání, tzn. že takový člověk bude danou látku užívat bez ohledu na její negativní důsledky pro své zdraví. Závislost je onemocněním, které postupně vede k narušení tělesných, psychických i sociálních funkcí.“⁸

Drogová závislost je v současné době velkým problémem společnosti, neboť má stoupající tendenci a snižuje se věková hranice osob experimentujících s drogami. Projevuje se určitými příznaky přetrvávajícími alespoň 12 měsíců a to zejména

- silná potřeba zisku a užití látky, označováno jako **craving** „(jde o silnou touhu užívat látku, kdy jeho intenzita závisí na druhu a dostupnosti psychoaktivní látky a psychologické situaci v jaké se jedinec nachází, největší bývá v počátcích abstinčních příznaků. Symptomy doprovázející craving – poruchy pozornosti, poruchy paměti, zvýšení tepové frekvence (tachykardie), zvýšení pocení, svírání na hrudi, palpitace (bušení srdce), svírání žaludku, suchu v ústech, třes, bolesti hlavy, úzkost, stísněnost, únava, slabost, neklid, vzrušení, podrážděnost, flashback (stav podobný tomu jako po požití drogy, i když droga nebyla aplikována, může vznikat měsíce i roky od poslední aplikace psychoaktivní látky; stav je většinou vnímán jako nepříjemný), poruchy spánku, sny, jejich obsahem jsou drogy)“⁹
- neschopnost kontroly a sebeovládání při jejím užívání
- potřeba stále větší a častější dávky, v případě snížení či vynechání se dostavuje abstinční syndrom
- droga se stává dominantní
- omezují se ostatní zájmy a potřeby
- droga je nejvýznamnější hodnotou života

---

⁸ VÁGNEROVÁ, Marie. *Psychopatologie pro pracovníky policie a vězeňské služby*. 1. vyd. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2003. ISBN 80-7083-703-9. s 66

⁹ <http://psychoporadna.cz/cz/clanky/craving---bazeni/62.html> (27.11.2009)

- všechnen čas, finanční prostředky a energie jsou vynaloženy na její získání
- škodlivost vlivu konzumace drogy je známa, ale nelze s ní přestat či ji omezit ačkoliv její užívání vadí

„Psychická závislost se projevuje „obtížně přemožitelnou touhou vzít svou dávku drogy“, potřebou užívat ji opakovaně a přesvědčením, že pokud by to neudělal, bude se cítit špatně. Úzkost a podrážděnost vyvolává i pouhá představa, že by svou dávku neměl. Závislý člověk se naučil takto reagovat, zafixoval si, že mu droga něco přináší.

Somatická (tělesná) závislost je definována jako stav adaptace biologických funkcí organismu na příslušnou psychoaktivní látku, někdy doprovázený zvyšující se tolerancí (člověk k dosažení téhož efektu potřebuje stále větší dávku). Abstinenční syndrom může mít v závislosti na druhu látky různé příznaky, ale téměř vždy zahrnuje neklid, napětí a vegetativní potíže jako je zvýšené pocení a třes.“¹⁰

2.1.4 Faktory ovlivňující drogovou závislost

Rozdělení faktorů drogové závislosti je popisováno různými autory, zde vycházíme z toho, jak je popisuje zejména Borník (2001), a jedná se zejména o:

Farmakologické faktory drog, kdy mechanismus účinku drog není přesně znám, předpokládá se, že působí na různých úrovních centrální mozkové soustavy, na buněčné a podbuněčné úrovni. Drogy a jejich metabolity se vážou na specifické receptory v mozku, blokují je pro sebe a svou látkovou výměnu a narušují tak vnitřní prostředí buněk, jejich výměnu látkovou, energetické poměry a zprostředkování vedených informací. Důležitým faktorem drog, který je vzájemně rozlišuje, je jejich schopnost penetrace, tj. rychle a účinně působit hlavně na centrální nervovou soustavu. Tato vlastnost je pozorovatelná a srovnatelná jako schopnost vyvolávat intoxikaci a návykovost.

Dalším faktorem je prostředí, neboť je považováno za důležité, kde se člověk s drogou setkává. Doma, v rodině, se např. potkává s kouřením i s popíjením alkoholu, na diskotékách s nealkoholickými drogami. Čichání těkavých směsí nebo aplikace drog se

¹⁰ VÁGNEROVÁ, Marie. *Psychopatologie pro pracovníky policie a vězeňské služby*. 1. vyd. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2003. ISBN 80-7083-703-9. s 67

uskutečňuje spíše v partě a je významné o to víc, je-li parta náhražkou rodiny nebo jejím významným doplňkem. Vliv prostředí a malé společenské skupiny jsou pro formování každého chování, a tedy i pro zneužívání drog velmi významné. Nejdůležitějším faktorem prostředí je bezpochyby rodina. Dobrá výchova v rodině je přirovnávána k inkubátoru psychického zdraví. Má vybavit dítě správnou orientací v oblasti hodnot, volby chování v určitých situacích a také odolností proti svodům. Rozpad rodiny bývá mnohdy těžkým stresem pro děti i mladistvé, i když to nemusí být hned znát.

Dalším faktorem je tzv. spouštěcí faktor, neboť vliv drogy na osobnost v určitém prostředí a čase se může aktualizovat nebo urychlit negativními prožitky a událostmi. Mohou to být konflikty v zaměstnání, v rodině, v partnerských vztazích. Zvláště závažným podnětem může být ztráta či odloučení od osoby či osob pro život důležitých nebo nepostradatelných, např. úmrtí v rodině nebo rozvod rodičů. Zvláště významným spouštěcím faktorem může být tlak společenské skupiny na jedince. Ten bývá nejčastěji vyvíjen v kolektivech a ve společnosti či partách mladistvých. Jakmile zneužívání drog zakoření v nějaké skupině, má pak tendenci se v ní šířit.

2.1.5 Užívání drog

K problému užívání drog byly informace získány ze sdělovacích prostředků a samostudiem na internetu, kdy k této oblasti je v současné době možno získat různé poznatky a pohledy na tuto činnost, ale zde budeme vycházet zejména z poznatků od Borník (2000 a 2001) a Juřinová, Nováková (1996).

Po roce 1990 dochází k velkým změnám v oblasti nelegálního obchodu s drogami v naší republice. Uvolnění možnosti cestování, zjednodušení odbavovacích procesů i různých byrokratických zábran způsobila zvýšení turistického zájmu o naše území. Zpočátku, jako převážně tranzitní stát, jsme se postupně stali státem, ve kterém se drogy překládají, skladují, vyrábějí a vyvážejí mimo naše území. V situaci šestnácti let po revoluci se drogová scéna neustále šíří. Nabízí se tak mnoho falešných řešení na každodenní lidské problémy a jedním z nejhorších řešení jsou drogy. Tato falešná řešení vyvolávají další problémy, které se přitom násobí, nejenom u samotných konzumentů/obětí, ale také dopadají na celou naši společnost. Existují v zásadě jen dva důvody, proč někdo začne brát drogy: člověk chce uniknout nežádoucímu pocitu nebo

stavu (strachu, bolesti, zábranám, problémům, atd.) nebo chce dosáhnout žádoucího stavu (dostat se z nudy, uvolnit se, cítit se šťastným a spokojeným, atd.).

Dosavadní zkušenosti nás vedou k jednoznačnému závěru: používání drog je spojeno se značným rizikem, protože vzniká syndrom neodolatelné, chorobné touhy k systematickému používání toxických látek za každou cenu. Jakoby nenápadně – od jednorázových nepravidelných pokusů se postupně zvyšuje frekvence příjmu drog, až k trvalé drogové závislosti (hovoříme o narkomanii, toxikománii). Míra rizika je přímo úměrná druhu drog a individuálním somatickým a psychickým zvláštnostem jedince. Po drogách sahá často i velmi mladý člověk, který byl z různých důvodů zahrán do úzkých, ztratil sebevědomí, životní optimismus, člověk, který hledal a nenalezl pomoc, který neunesl tíhu na něj kladených povinností, ale také člověk, který vyrůstal v problémových rodinných podmínkách, v jehož hodnotové orientaci chybí pozitivní přístup k práci, nezbytná odpovědnost za sebe i druhé, úměrná míra citlivosti a ultraismu i zdravé sebevědomí.

„Příčiny vedoucí ke konzumaci drog spočívají zejména:

- v osobnosti postiženého,
- ve vlastnostech drogy,
- v sociálním zázemí rodiny, okruhu přátel, ale i ve stavu společnosti, v níž jsou drogy konzumovány.

Účinky drog pak spočívají zejména:

- ve ztrátě soudnosti a odklonu od reality života,
- v rychlém vzniku závislosti na droze, tím touze po nové dávce za každou cenu (rozpad osobnosti, zanedbávání jiných potřeb, celková psychická a fyzická devastace),
- v kriminálním způsobu života, (hodnota života je měřena pocitem blaha z požití dávky drog, na kterou je třeba získat prostředky jakýmkoliv způsobem).

Nebezpečí návyku na drogy (vzniku závislosti) závisí:

- na druhu drogy,
- na způsobu aplikace drogy, délce jeho trvání a množství aplikované drogy (rozdíl mezi šňupáním nebo injekční aplikací heroinu)
- na individuální dispozici konzumenta (každý organismus je jiný, každý snese jinou dávku drogy typický příklad u alkoholu),

- na bezprostředním duševním stavu konzumenta.“¹¹

2.1.6 Léčba drogové závislosti

Léčbu drogové závislosti popisují autoři různě, zde bude vycházeno především z Vágnerové (1999).

„Závislosti na užívání drogy se nemůže narkoman zbavit sám, potřebuje pomoc odborníků. Radu i pomoc poskytují střediska pro drogově závislé, která mohou tito sami navštívit, aniž by riskovali, že budou někde registrováni nebo perzekuováni. K. Nešpor (1995) zdůrazňuje význam co nejčasnější pomoci jak konzumentovi drog, tak jeho rodině. K tomuto účelu slouží linka důvěry, kontaktní centra apod.

Pro léčení drogově závislých existuje možnost léčby na specializovaném oddělení psychiatrické léčebny, v různých terapeutických komunitách aj. Nejdůležitější podmínkou je motivace závislého člověka, jeho vůle s drogou přestat. Bez ní nelze dosáhnout žádoucího efektu.“¹²

„Cíl léčby je třeba stanovit vzhledem k reálným možnostem, ke specifitě každého případu (to je dáno typem užívané látky, motivací závislého člověka apod.). Léčba může být ambulantní, ústavní, event. komunitní.

- **Farmakologická léčba** je důležitá pro zvládnutí abstinenčního syndromu, event. při léčbě dílčích příznaků, slouží jako náhradní program (např. megafon). Velmi důležité je současné léčení dalších psychických poruch a onemocnění, které mohly být příčinou konzumace psychoaktivních látek.

- **Léčebný režim** je považován za významnou součást léčby, pacient je hodnocen za dodržování určitých pravidel, vytváří se tak účelnější vzorce chování. Jeho součástí je psychoterapie.

- **Psychoterapeutické metody.** Jejich cílem je dosažení náhledu na situaci porozumění mechanismu závislosti v rámci vlastního příběhu, změna životního stylu a

---

¹¹ JUŘINOVÁ, Irina, NOVÁKOVÁ, Zuzana. *Vzorkovník omamných a psychotropních látek zneužívaných v ČR*. Praha: 1996. s. 4

¹² VÁGNEROVÁ, Marie. *Psychopatologie pro pomáhající profese*. 1. vyd. Praha, Portál. 1999. ISBN 80-7178-214-9. s 308

nácvik různých způsobů vyrovnání se zátěžemi. Je třeba tyto lidi naučit akceptovat závislost jako trvalou součást jejich osobnosti. Dále je nutné hledat alternativní aktivity, které by mohly naplnit život, jenž se v důsledku abstinence jeví prázdný. Používá se individuální (např. kognitivně-behaviorální metody, arteterapie apod.) i skupinová terapie.

- **Práce s rodinou, rodinná a manželská terapie.** Důležité je zachování podstatných mezilidských vztahů, rodinného zázemí, které by závislého člověka dokázalo motivovat a poskytnout mu oporu. Je třeba pracovat i s rodinnými příslušníky, aby jejich zafixované chování nevedlo k udržení stále stejného způsobu reagování a k recidivě. Rodiče, resp. manželský partner potřebují vědět, jaké chování je za dané situace vhodné. Potřebují se naučit, jak mají v různých zátěžových situacích jednat. Nestačí léčit jen závislého člověka, ale celý rodinný systém.

- Užitečnou pomoc poskytují **svěpomocné skupiny** rodinných příslušníků závislých lidí, resp. skupiny vyléčených, např. alkoholiků. Nabízejí porozumění i podporu, zejména v počátcích abstinence, kdy se ruší veškeré bývalé kontakty

- **Socioterapie.** Nezbytná je podpora při novém zařazení do společnosti, vytváření potřebných sociálních kontaktů a hledání zaměstnání. Negativní postoj společnosti představuje problém pro lidi, kteří začali abstinovat, protože je ani potom nikdo neakceptuje a ostatní k nim mají i za těchto okolností nedůvěru. Riziko recidivy bývá posilováno nedostatkem kontaktů s jinými lidmi, než jsou drogově závislí, event. pijáci alkoholu. K podpoře přijatelného sociálního začlenění slouží komunitní systém léčby, kluby, chráněné bydlení a dílny. Tato zařízení jsou významná zejména pro prevenci relapsu.¹³

2.1.7 Protidrogová prevence

Na téma protidrogové prevence bylo napsáno mnoho knih a pohled na tuto věc se značně u jednotlivých autorů liší. Zde budeme vycházet z pohledu na tuto činnost ze zkušeností a poznatků autorů Heller, Pecinovská (1996) a Nešpor, Dvořák (1998).

---

¹³ VÁGNEROVÁ, Marie. Psychopatologie pro pomáhající profese, rozšířené a přepracované vydání. Portál. 2004. ISBN 80-7178-802-3. s 576

Protidrogové aktivity mají za cíl ochránit společnost před nežádoucími vlivy drog, což znamená podpořit občany před nabídkou a dostupností ilegálních návykových látek. Je nezbytné, aby každý jednotlivec přijal osobní rozhodnutí pro život bez závislosti a v případě potřeby mu byla nabídnuta kvalitní poradenská, léčebná a resocializační pomoc. Protidrogová prevence je v současné době velmi vyzdvihována a strategií této politiky jsou opatření směřující k snižování poptávky po drogách. Toho lze dosáhnout jen dlouhodobým úsilím a spoluprací státních orgánů i nestátních subjektů a občanů.

„Primární prevence

Primární prevence závislostí je zaměřena na udržení a podporu zdraví jedince a společnosti. Ovlivňují se tak mechanismy vzniku a vývoje závislostí. Je to vlastně práce se zdravou populací a její motivace k plnohodnotnému životu, který oni sami dokáží ovlivňovat. Jedná se spíše o edukační princip o konfliktech, kritice a prožitcích.“¹⁴ Tato prevence má za úkol cíleně působit na širokou veřejnost.

„Sekundární prevence

Sekundární prevence je orientována na pomoc v existujícím nebezpečí závislosti. Je to snaha co nejdříve rozpoznat symptomy či lépe prodromy závislostí a co nejrychleji omezit a zmírnit následné škody v osobní a sociální oblasti při nadměrném užívání návykových látek. Souběžně nabízí rozvoj funkčních ekvivalentů životních programů za programy, ve kterých je zneužívání návykových látek. Jedná se o programy ovlivňující jednání a chování, ale jsou orientovány i na sociální práci. Cílem je změnit získané systémy závislosti a dosáhnout stavu zdraví, které je chápáno jako výsledek vlastního přičinění.“¹⁵ Tato prevence se zabývá ohroženými nebo již přímo postiženými osobami. Zjednodušeně se dá říci, že sekundární prevence je vlastně vyhledání problému, který již vznikl, a jeho léčba. Je to tedy pomoc lidem najít cestu zpět do života bez drog a existují pro ně různá zařízení, mezi nimi i např. :

---

¹⁴ HELLER, Jiří, PECINOVSKÁ, Olga. *Závislost známá neznámá*. 1. vyd. Grada Publishing, spol.s.r.o.. 1996. ISBN 80-7169-277-8. s 150

¹⁵ HELLER, Jiří, PECINOVSKÁ, Olga. *Závislost známá neznámá*. 1. vyd. Grada Publishing, spol.s.r.o.. 1996. ISBN 80-7169-277-8. s 150

Linky telefonické pomoci, jsou také známy jako linky důvěry a mohou především pomoci anonymním kontaktem a radou s orientací na středisko pomoci. Jsou důležité pro první kontakt, radu, pomoc v krizi. Podle charakteru problému odkazují a nabízejí služby dalších specializovanějších pracovišť, pokud je nezajišťují sami.

Alkoholicko-toxikologické poradny, které bývají součástí psychiatrických oddělení a zabývají se převážně psychickými poruchami v souvislosti s užíváním alkoholu, tlumivých látek a jiných nealkoholových drog. Pokud je možnost spolupracovat s psychologem, poskytují i širší psychoterapeutickou službu. Podle potřeby doporučují vhodný typ léčebného zařízení nebo jen ambulantní docházení. Ambulantně docházejí na doléčování i pacienti po absolvování léčby.

Zařízení azylového typu, jehož podstatou je poskytnutí přechodného ubytování. Tato zařízení jsou určena pro závislé jedince, kteří drogy brát chtějí, domov ztratili, nikdo o ně nestojí a nejsou schopni jakékoli výraznější změny současného životního stylu. Je jim poskytnuto jídlo, oblečení, základní hygienický servis, případné lékařské ošetření a ubytování na určitou přechodnou dobu.

Doléčovací a resocializační centra, jsou komplexem služeb, jejichž cílem je podpořit člověka, aby mohl vést normální způsob života. Doléčovací programy trvají od dvou měsíců do jednoho roku. Jsou zaměřeny na nácvik situace selhání, jak se zachovat a co konkrétně dělat, dojde-li k opětovnému užití či užívání drogy, aby se člověk znovu nepropadl zpět do závislosti. Práce s klientem je orientována na tematické, plánovací a dynamicky orientované skupiny, ale i na individuální práci s jejich rodiči nebo partnery, na rodinnou terapii i samostatné rodičovské skupiny.

Terapeutické komunity, jsou určeny pro lidi, kteří jsou závislí na návykových látkách, prošli detoxikací a mají zájem o změnu životního stylu a o návrat do běžného života. Klient se podílí na léčbě pomocí oboustranné komunikace mezi pacientem a jednotlivými členy terapeutického týmu a mezi pacienty navzájem. Důležitou roli hraje chování jedince, které působí na druhé a vytváří základ sociálního učení a změněného pohledu na sebe sama. Delší doba pobytu přináší značné výhody, ale také větší zodpovědnost a aktivní podíl na léčbě ostatních. Celý průběh léčby má několik stadií, ve kterých se postupně rozvíjí socializace osobnosti, zlepšuje se sebeuvědomění a

sebezpoznání. Program zahrnuje pestré terapeutické postupy, nacvičují se praktické dovednosti, učí se relaxačním technikám. Nezbytná je úzká spolupráce s rodinou a doplňující individuální péče.

„Terciární drogová prevence

Terciární prevence zahrnuje opatření zabraňující návratu akutního stadia závislosti, podporuje výsledky léčby a postupné odstranění následků. Procesy získané během terapie je nutno v reálném životě rodiny, zaměstnání či volného času neustále trénovat a upevňovat. Jde o podporu vytváření nového hodnotového systému, vytvoření aktivního způsobu života a sociální zodpovědnosti.¹⁶ Usiluje o co největší zmírnění důsledků, které užívání drog způsobuje. Není to řešení, ale volba menšího zla. Existuje několik programů, které se zabývají lidmi závislými na drogách, a jedním z nich jsou i **„programy typu harm reduction** (mírnění škod). Jejich základní filozofií je zhruba toto: tam kde není dočasně nebo dlouhodobě možná léčba zaměřená k abstinenci, mírnit škody, které pokračující užívání drog nebo alkoholu s sebou přináší. Někdy se tak podaří navázat s pacientem dobrý vztah a on je později ochoten přijmout jinou formu pomoci. Postupy získaly na významu zejména v souvislosti s epidemií HIV/AIDS a jako prevence šíření dalších infekčních onemocnění jako jsou žloutenky. Mírnění škody zahrnuje např. substituční léčbu u závislých na opiátech, výměnné programy injekčních stříkaček a jehel, poskytování dezinfekce a prezervativů. Některá zařízení poskytují i lehké jídlo, krátkodobé přístřeší, možnost se osprchovat, sociální pomoc, poradenství apod.¹⁷

2.1.8 Drogy a trestná činnost

Ohledně tohoto tématu bylo vycházeno především od autora Borník (2000). Informace k problematice byly zjištěny a získány i v místě mého současného zaměstnání na Policii České republiky, která se uvedenou problematikou zabývá při jejím odhalování a objasňování.

Držení, výroba a šíření drog je trestné. Tato trestná činnost je obsažena v „trestním zákoně č. 140/1961 Sb., kde je kvalifikována jako trestný čin nedovolená výroba a držení

¹⁶ HELLER, Jiří, PECINOVSKÁ, Olga. *Závislost známá neznámá*. 1. vyd. Grada Publishing, spol.s.r.o.. 1996. ISBN 80-7169-277-8. s 150

¹⁷ NEŠPOR, Karel, DVOŘÁK, Václav. *Prevence trestné činnosti související s návykovými látkami*. První vydání. Armex Praha. 1998. ISBN 80- 902283-9-9. s. 56

omamných a psychotropních látek a jedů podle ustanovení §§ 187, 187a a 188 trestního zákona a dále jako trestný čin šíření toxikomanie podle ustanovení § 188a trestního zákona.“¹⁸

„V České republice jsou v současné době nejvíce zneužívány drogy převážně z domácí produkce. Jde o průmyslové nebo farmaceutické látky, které jsou různými způsoby upravovány k intravenózní /nitrožilní/ nebo intramuskulární /nitrosvalové/ aplikaci. V poslední době se některé látky zneužívají i perorálně /ústí/ nebo šňupáním. Dosti rozšířeným způsobem, zejména mezi mládeží, zůstává i sniffing /čichání/ těkavých látek. Značný nástup je zjišťován zejména v pěstování a zneužívání konopí MARIHUANY /cannabis sativa/ a z něj vyráběného hašiše. Setkáváme se i s u nás vyrobeným opiem. Méně často jsou zneužívány různé houby, např. lysohlávka konopitá /psilobe semilanceata/ nebo lysohlávka modrající, muchomůrka červená /amanita muscaria/ apod. V místech, kde je větší soustředění obyvatel, se již běžně setkáváme i s drogami, které jsou k nám dováženy. Jde především o hašiš, heroin, kokain, LSD, MDMA, MDEA apod. Ty jsou nejčastěji nabízeny v různých klubech mládeže, uzavřených společnostech apod.“¹⁹

Vzhledem k tomu, že drogová závislost je finančně dosti náročná, musí si tyto osoby opatřit a vynaložit velké finanční prostředky na získání pro ně tak důležité drogy. Většina drogově závislých je bez trvalého pracovního poměru, nejsou vedeni na Úřadech práce ani jiných institucích, a tudíž nemají šanci pobírat jakékoliv sociální dávky ani státní podpory. Nejčastějším způsobem, jak si opatřit peníze na drogy, je tedy pácháním trestné činnosti a to zejména krádežemi v obchodech, vloupáním do různých objektů, krádežemi a loupežemi na lidech, podvodným jednáním při sjednávání půjček a leasingů apod. Finanční náročnost závisí zejména na spotřebě, čistotě drogy a dávce, což je takové množství, které uživatele uspokojí. Od tohoto se odvíjí i jednotlivé ceny drog, které se pohybují při pouličním prodeji v malých dávkách a to 1 gram Metamfetaminu-pervitinu za 500 – 1.000,-Kč, 1 gram Heroinu za 800 – 1.500,-Kč, 1 mililitr Opia za 100,-Kč, 1 gram Marihuany za 50 – 250,-Kč, 1 gram Extáze za 100 – 300,-Kč, gram Kokainu za 1.500 – 3.000,-Kč, 1 tableta Subutexu 80 – 400,-Kč, 1 gram LSD za 100 – 200,-Kč, 1 gram Hašiše za 150 – 300,-Kč. Při prodeji tzv. „Ve velkém“, jde většinou již o prodej většího množství drog a zde se již jedná o velké peníze a s tímto souvisí i závažnější trestná činnost. Trestnou činností drogově závislých osob vznikají škody na majetku, jak u

---

¹⁸ *Trestní předpisy 2002*. Zlínské tiskárny, a.s., Zlín-Kudlov : 2001. ISBN 80-7208-253-1.

¹⁹ BORNÍK, Miroslav. *Trestná činnost a nealkoholová toxikomanie*. Praha: 2000. ISBN 80-85821-92-3. s. 7

fyzických, tak i právnických osob, ale vymáhání vzniklé škody je skoro nulové, neboť tyto osoby nemají žádných finančních zdrojů na jejich uhrazení. Trestná činnost, páchaná drogově závislými osobami, a trestná činnost, související s drogami, se v poslední době stává a již stala závažným a nepřehlédnutelným problémem celé naší společnosti ve všech věkových i sociálních vrstvách.

2.2 Policie České republiky a drogová trestná činnost

V uvedené kapitole byly použity zejména skutečnosti tak, jak je uvádí Borník (2000) a bylo využito vlastních poznatků z mého zaměstnání pracovníka služby kriminální policie a vyšetřování.

„Trestná činnost související s drogami je vysoce latentní. Většinou není páchána samostatně, ale bývá spojena s majetkovou, násilnou nebo mravnostní trestnou činností. Není výjimkou, ale spíše pravidlem, že je páchána ve skupinách. Úspěšnost odhalování závisí na množství informací získaných v „terénu“. Podle současného vývoje lze předpokládat, že v brzké době se budeme stále častěji setkávat s případy trestné činnosti s mezinárodním prvkem.

Odhalování a vyšetřování uvedené trestné činnosti vykazuje určitá specifika. Jde především o provádění úkonů před zahájením trestního stíhání. Jejich chybné nebo nedostatečné provedení může mít za následek zmaření důkazů, které již v dalším řízení nelze nahradit. To vede ke znemožnění postihu pachatele. Nelze vypracovat obecné schéma, které by bylo možno použít při řešení každého jednotlivého případu.“²⁰

Policie České republiky při odhalování a objasňování trestné činnosti musí dodržovat zákonná ustanovení uvedená v trestním zákoně a trestním řádu. Základní rozsah dokazování všech druhů trestné činnosti, a to i drogové, je vymezen ustanovením § 89 trestního řádu.

Při zjištění, objasňování trestné činnosti musí být zahájeny Úkony trestního řízení podle ustanovení § 158 odst. 3 trestního řádu, aby mohly být prováděny např. úkony v souladu s ust. § 88a odst. 1 trestního řádu (telekomunikační provoz), domovní prohlídka podle § 83 odst. 1 trestního řádu nebo prohlídka jiných prostor a pozemků podle § 83a trestního řádu a další úkony související s následnou realizací trestné činnosti, jakými jsou např. zadržení podezřelého nebo obviněného, vydání či odnětí věci, provedení osobní

---

²⁰ BORNÍK, Miroslav. *Trestná činnost a nealkoholová toxikomanie*. Praha: 2000. ISBN 80-85821-92-3. s. 7

prohlídky, ohledání místa činu, výsledky osob, odborná vyjádření, znalecké posudky, zjišťování a zajišťování podstatných skutečností v souladu s ustanovením § 8 trestního řádu a další.

2.2.1 Zvláštnosti dokazování drogové trestné činnosti

V uvedené kapitole si uvedeme jen některé zvláštnosti při objasňování a odhalování drogové trestné činnosti, než-li je tomu u všech ostatních trestných činů. Zde bylo použito a jsou využívány poznatky a zkušenosti od autorky Čírtková (1998 a 2000), se kterými jsou zejména pracovníci služby kriminální policie a vyšetřování Policie České republiky seznamováni. Dále je zde vycházeno i z vlastních poznatků ze zaměstnání a materiálů vydaných Policií České republiky.

U drogové trestné činnosti je nutno u osoby pachatele zjistit, zda-li se jedná o osobu toxikomana zneužívajícího drogy a páchajícího trestnou činnost pod jejich vlivem nebo za účelem získání prostředků na ně, nebo o osobu vyrábějící a distribuující drogu.

Dále je potřebné zodpovědět otázku, zda-li předmětem trestného činu byla droga. To v praxi znamená, že orgán činný v trestním řízení musí mít před zahájením trestního stíhání takovou míru pravděpodobnosti, že jednáním pachatele byla naplněna skutková podstata trestného činu podle §§ 187-188a trestního zákona. Tou rozhodující skutečností je, zda-li se jedná o omamnou a psychotropní látku, přípravek obsahující omamnou a psychotropní látku, jed nebo prekurzor, ale nemusí být určeno o jakou konkrétní omamnou a psychotropní látku se jedná, takové rozlišení a ustanovení bude předmětem dalšího trestního řízení. Pro zahájení trestního stíhání podle § 160 odst. trestního řádu postačuje závěr v míře vyššího stupně pravděpodobnosti, že se o takovou látku jedná.

Pro určení se nabízejí možnosti

- **narkotest**, jako terénní detekční prostředek určen pro předběžné orientační určení drogy

- **znalecký posudek**, je nejpřesvědčivějším důkazem

- **odborné vyjádření podle § 105 odst. 1 trestního řádu**, nejčastěji využíván orgány Policie České republiky, kdy zkoumání provádí expertizní pracoviště Policie České republiky a expertizou lze zjistit druh, hmotnost, kvalitu drogy, prekurzorů, jedů, ale i zkoumáním předmětů určených k výrobě drog lze vyzkoumat jaké drogy se na nich

vyráběly, dále lze i dle zajištěných předmětů a např. i léků (Nurofen, Modafen apod.) vypočítat, kolik drogy bylo či mohlo být vyrobeno, kdy uvedená odborná vyjádření jsou brána jako dostačující důkaz v trestním řízení.

Další zvláštností je provádění výslechu osoby pod vlivem drogy. Policista je první, kdo s osobou přijde do kontaktu a musí na základě svých vlastních znalostí a zkušeností z provedeného výslechu získat co nejvíce informací zejména jak verbální tak i neverbální komunikací s osobou.

„Verbální komunikace zahrnuje jednak obsahovou stránku řečového projevu, tj. to, co se sděluje a dále způsobovou (formální) stránku, tj. to, jak se určitý obsah sděluje. Způsobová, formální stránka se nejčastěji označuje jako tzv. paraverbální komunikace či paralingvistika. Patří k ní např. tón, zabarvení, intenzita řečového projevu, dále různé pomlky a přestávky ve sdělování, zakoktání, přerušování.“²¹

„Neverbální komunikace je větší, než si běžně uvědomujeme. Její nedocnění pramení zřejmě z malé míry uvědomění si těchto projevů, a to jak pokud jde o „průvodce“ neverbálních informací, tak i o jejich vnímání a zpracování příjemcem. Poznání zákonitostí neverbální komunikace a uvědomělá interpretace neverbálních projevů vyslychané osoby může přispět ke zefektivnění procesu výslechu. Neverbální projevy vyslychaného jsou totiž nositeli důležitých informací pro vyšetřovatele, které by měl ve své praxi využívat. I když neverbální komunikace plní hned několik funkcí, pro výslechovou práci je třeba zdůraznit tři z nich:

1. neverbální projevy přesněji než verbální vypovídají o vzájemném vztahu jednajících osob.

2. neverbální projevy vyslychané osoby zprostředkovávají informace o jejím aktuálním emocionálním stavu.

3. Neverbální signály významně upřesňují, doplňují příp. nahrazují verbální sdělení.“²²

„Význam neverbální komunikace v jednání s druhým člověkem nespočívá jenom v informacích, které nám partner zpravidla bezděčně poskytuje, ale současně ve vědomé kontrole vlastních neverbálních projevů, kterými působíme na druhého.“²³

---

²¹ ČÍRTKOVÁ, Ludmila. *Kriminální psychologie*. První vydání. Eurounion, s.r.o., Praha: 1998. ISBN 80-85858-70-3. s.185

²² ČÍRTKOVÁ, Ludmila. *Kriminální psychologie*. První vydání. Eurounion, s.r.o., Praha: 1998. ISBN 80-85858-70-3. s. 188-189

²³ ČÍRTKOVÁ, Ludmila. *Policejní psychologie*. Třetí vydání. Portál, Praha: 2000. ISBN 80-7178-475-3. s. 205

U osoby obviněné ze spáchání drogové trestné činnosti je nutno se zabývat otázkou, zda-li spáchala trestný čin pod vlivem omamné a psychotropní látky, zda-li je na nějaké omamné a psychotropní látce závislá, zda-li vnímá a chápe smysl trestního řízení, které je proti ní vedeno. V případě, že osoba obviněného některou ze skutečností potvrdí, nebo orgán činný v trestním řízení uzná pro potřeby trestního řízení, že je nutno osobu vyzkoumat ohledně jejího psychického stavu, je vyhotoveno opatření ve smyslu ustanovení § 105 odst. 1 trestního řádu a § 116 odst. 1 trestního řádu a je přizván soudní znalec z oboru zdravotnictví, odvětví psychiatrie za účelem podání znaleckého posudku. Toto opatření se doručení nejen obviněnému ale i znalci, kterému se předloží i výpověď obviněného, podání vysvětlení, rejstřík trestů a další listinné důkazy ze spisového materiálu Policie České republiky. Ve znaleckém posudku je třeba posoudit a zodpovědět zejména tyto otázky :

- zda-li obviněný trpí nebo v minulosti trpěl nějakou duševní poruchou nebo chorobou či závislostí na omamných látkách a pokud ano, o jakou poruchu, chorobu či závislost jde

- zda zjištěná duševní choroba, porucha či závislost na omamných látkách měla vliv na rozpoznávací a také i ovládací schopnosti obviněného s ohledem na spáchaný trestný čin, pro který je vyšetřován

- zda-li jednání obviněného bylo ovlivněno užíváním omamných látek, případně jakým způsobem

- zda-li je obviněný schopen vnímat smysl trestního řízení

- zda-li pobyt obviněného na svobodě není z hlediska psychiatrického nebezpečný pro společnost a znalec z těchto důvodů nenavrhuje ochranné léčení či jiné opatření, případně jakého druhu

- případná další zjištění znalce, která jsou důležitá pro posouzení věci.

Na základě uvedeného provede soudní znalec zkoumání obviněného, sepíše znalecký posudek opatřený kulatým razítkem, který obsahuje písemnosti od orgánů činných v trestním řízení, důkazy zjištěné znalcem, zejména ze zdravotní dokumentace, rozhovoru s obviněným, osobní a rodinnou anamnézu obviněného a odpoví na otázky položené v opatření, zejména zda-li je osoba závislá, zda-li chápe smysl trestního řízení, zda-li její pobyt na svobodě není nebezpečný a zda-li navrhuje ochranné léčení či jiné opatření.

3 Praktická část

3.1 Cíl praktické části

Cílem praktické části bakalářské práce bylo zjistit, zda-li existuje nějaká významná souvislost mezi trestnou činností a drogovou závislostí u pachatelů obviněných z „trestných činů nedovolená výroba a držení omamných a psychotropních látek a jedů podle ustanovení §§ 187, 187a a 188 trestního zákona nebo trestného činu šíření toxikomanie podle ustanovení § 188a trestního zákona č. 140/1961 Sb.“²⁴ v regionu Mladá Boleslav za období let 2006-2007.

3.2 Stanovení předpokladů

Pro praktickou část bakalářské práce bylo stanoveno šest předpokladů, které byly ověřovány na 120 případech vedených na Policii České republiky, okresní ředitelství, službě kriminální policie a vyšetřování v Mladé Boleslavi v období let 2006-2007.

Předpoklad 1 - předpokládám, že u většiny drogově závislých dochází k páčání trestné činnosti

Předpoklad 2 - předpokládám, že hlavním motivem pro páčání trestné činnosti je získání prostředků na drogy

Předpoklad 3 - předpokládám, že většina drogově závislých páchá trestnou činnost pod vlivem drog

Předpoklad 4 - předpokládám, že nejčastěji užívanou drogou je pervitin

Předpoklad 5 - předpokládám, že většina drogově závislých dosáhla pouze základního vzdělání

---

²⁴ *Trestní předpisy 2002*. Zlínské tiskárny, a.s., Zlín-Kudlov : 2001. ISBN 80-7208-253-1.

Předpoklad 6 - předpokládám, že většina drogově závislých je bez pracovního poměru

3.3 Použité metody

Základní metodou a použitou technikou bylo studium všech 120 vyšetřovacích spisů drogově závislých pachatelů obviněných z „trestných činů nedovolená výroba a držení omamných a psychotropních látek a jedů podle ustanovení §§ 187, 187a a 188 trestního zákona nebo trestného činu šíření toxikomanie podle ustanovení § 188a trestního zákona č. 140/1961 Sb.“²⁵ (dále jen drogových trestných činů osob drogově závislých), vedených na Policii České republiky, okresního ředitelství, skupině kriminální policie a vyšetřování Mladá Boleslav v období let 2006 a 2007.

V první fázi byla zvolena statistická metoda. Jednalo se o statistické vyhodnocení podílu objasněných a neobjasněných trestných činů a podílu trestných činů spáchaných osobami drogově závislými a ostatních trestných činů v období let 2006 a 2007.

Ve druhé fázi byla použita metoda studia 120 vyšetřovacích spisů osob drogově závislých pachatelů vedených na Policii České republiky, okresním ředitelství, službě kriminální policie Mladá Boleslav, v období let 2006 a 2007, která byla zaměřena na určité jevy, které lze vyčíslit.

V uvedené fázi bylo použito i zjištěných skutečností z rozhovorů formou výslechů obviněných, ve kterých byly zjištěny konkrétní a doplňující informace o osobách pachatelů. Cílem zjištěných skutečností z výslechů bylo získání informací o osobách, jejich závislosti na drogách, motivu a způsobu páčání trestné činnosti, dosaženém vzdělání a dalších skutečnostech důležitých pro posouzení a objasnění jejich trestné činnosti.

Kritéria získaných skutečností jsou, podíl drogových a ostatních trestných činů v letech 2006-2007, drogové trestné činy osob drogově závislých a jejich pachatelé v závislosti páčání trestné činnosti pod vlivem drogy, za účelem opatření prostředků na

---

²⁵ *Trestní předpisy 2002*. Zlínské tiskárny, a.s., Zlín-Kudlov : 2001. ISBN 80-7208-253-1.

drogy, v závislosti na motivu páchaní trestné činnosti, v závislosti na zneužívané droze, v závislosti na dosaženém vzdělání a pracovním poměru.

3.4 Region Mladá Boleslav a zařízení Semiramis o.s.

„Region Mladá Boleslav se rozkládá v severní části Středočeského kraje, na levém břehu střední Jizery. Povrch území je členitý. V severní části převládají nízké pahorkatiny, které jsou součástí Českého ráje, jižní část je rovinatá. Nejvyšším bodem je vrch Mužský se 463 m. n. m. a nejnižším bodem je koryto řeky Jizery před jejím ústím do Labe (170 m. n.m.).

V rámci kraje sousedí s regiony Mělník, Nymburk a Praha - východ, dále s regiony Česká Lípa, Semily a Liberec z Libereckého kraje a s Jičínským regionem z Královéhradeckého kraje. Svojí rozlohou 1 023 km² zaujímá náš okres 3. místo ve Středočeském kraji a 9,29 % z jeho rozlohy. Zemědělská půda tvoří 62,6 % a lesy necelých 27 % z rozlohy okresu. K průměrným okresům kraje patří svou hustotou osídlení 111 obyvatel na km². K 1. lednu 2007 náleželo do okresu Mladá Boleslav, po provedené územní struktuře, 120 obcí, 3 obce byly přičleněny k okresu Praha-východ. Z počtu 120 obcí má 8 statut města a 1 obec byla stanovena městysem. V okrese bylo k 1. 1. 2007 celkem 117 847 obyvatel, 58 582 mužů a 59 265 žen, čímž se řadí po Kladenském okrese na 2. místo v kraji. (Bulletin Středočeského kraje za 1. čtvrtletí 2007).

V osmi městech okresu – Mladé Boleslavi, Benátkách nad Jizerou, Mnichově Hradišti, Bělé pod Bezdězem, Bakově nad Jizerou, Kosmonosech, Dobrovici a Dolním Bousově žilo k 1.1.2007 78 979 trvale bydlících obyvatel, což tvoří 66,54 % všech obyvatel okresu. V největším – statutárním - městě Mladé Boleslavi (spolu s 13 obcemi, které patří pod jeho správu) byl k 1.1.2007 počet trvale bydlících obyvatel 43 923, z toho 21 711 mužů a 22 212 žen. Ostatní města mají počet obyvatel podstatně menší nepřesahující 10 tisíc.“²⁶

---

²⁶ http://portal.mpsv.cz/sz/local/mb_info/zpravyup/2007 (27.11.2009)

Na okrese Mladá Boleslav se nachází i jediné zařízení pro uživatele drog a to Semiramis o.s., se sídlem Ptácká 162, Mladá Boleslav. Toto zařízení je určeno pro osoby užívající návykové látky. Základem je přístup harm reduction vedoucí k minimalizaci a snižování rizik spojených s užíváním návykové látky. **Kontaktní centrum Mladá Boleslav**, které má poslání. „Kontaktní centrum (dále K-centrum) je nízkoprahové zařízení pro osoby, které užívají drogy (starší 15 let) a osoby jim blízké. Cílem zařízení je sociální a zdravotní stabilizace uživatelů drog (užitý přístup Harm-reduction, dále jen HR*), případně jejich nasměrování pro život bez drog a poskytnutí odborné poradenské pomoci jejich rodinným příslušníkům. Ve vztahu k široké veřejnosti je nejdůležitější hodnotou ochrana veřejného zdraví a šíření pravdivých a úplných informací o drogách, jejich rizicích a tématech s nimi souvisejících.

*užitý přístup snižování zdravotních a sociálních rizik plynoucích z užívání drog“²⁷

Toto zařízení je určeno pro **cílovou skupinu** a to za

- „1. Uživatelé návykových látek nealkoholového typu nebo látek nealkoholového typu v kombinaci s tabákem a alkoholem nad 15 let
2. Široká veřejnost, tj. rodiče, příbuzní, přátelé, spolužáci, partneři, zaměstnavatelé či učitelé těchto osob“²⁸.

„Centrum terénních programů poskytuje služby uživatelům návykových látek přímo v jejich přirozeném prostředí, tedy na ulicích, v parcích apod. Zaměřuje se především na práci s nitrožilně užívajícími klienty, pro které je často obtížná dostupnost podobných služeb v regionu.

Cílem aktivit je především snižování dopadů užívání drog na samotné uživatele i na „neužívající“ veřejnost, prevence infekčních chorob (hepatitidy C a viru HIV) a ochrana veřejného zdraví.

Ve vztahu ke klientům je cílem poskytovaných služeb:

---

²⁷ <http://www.os-semiramis.cz/kcmb.html> (27.11.2009)

²⁸ http://www.os-semiramis.cz/kcmb-cilova_skupina.html (27.11.2009)

- celková zdravotní a sociální stabilizace klienta, která nemusí nutně vést k abstinenci od návykových látek

- zvyšování informovanosti klientů o infekčních chorobách a rizicích užívání návykových látek

- snižování rizikového chování u jednotlivých klientů – uživatelů návykových látek (klient začíná používat kondom, dezinfekci, uplatňuje zásadu jednu aplikaci jednou stříkačkou, přechod na méně rizikové formy užívání, používání sterilní vody, speciálních filtrů a kyseliny ascorbové)

- snižování výskytu VHB, VHC a HIV prostřednictvím distribuce harm-reduction materiálu

- navázání co největšího počtu intravenózních uživatelů v regionu

- navázání co největšího počtu klientů

- motivace vedoucí k léčbě, abstinenci

a Ve vztahu k široké veřejnosti je cílem poskytovaných služeb:

- ochrana veřejného zdraví

- zvyšování informovanosti o prospěšnosti principů přístupu HR k nitrožilním uživatelům návykových látek

Centrum terénních programů realizuje nejdéle fungující terénní programy ve Středočeském kraji.²⁹

---

²⁹ <http://www.os-semiramis.cz/ctp.html> (27.11.2009)

Přehled kontaktních a poradenských služeb, terénních programů v letech 2006 a 2007 : klienti a služby/výkon

1.1 „Tabulka č.1 – Kontaktní a poradenské služby, terénní programy: klienti

	2006 ¹⁾	2007 ¹⁾
Počet klientů – uživatelů drog (počet jednotlivých uživatelů drog, kteří využili v daném období alespoň jednou služeb programu)	127	389
– z toho mužů	113	308
– z toho injekčních uživatelů drog	103	357
– z toho se základní drogou heroin	7	9
– z toho se základní drogou pervitin	9	192
– z toho se základní drogou kokain/crack	0	0
– z toho se základní drogou kanabinoidy	25	34
– z toho se základní drogou extáze	0	0
– z toho se základní drogou těkavé látky	0	0
– z toho se základní látkou Subutex nelegálně	71	64
– z toho se základní látkou Subutex legálně	15	90
– z toho se základní látkou metadon nelegálně	0	0
– z toho se základní látkou metadon legálně	0	0
Průměrný věk klienta	23	25
Počet neuživatelů, kteří využili alespoň jednou služeb programu	29	65

Vzhledem k datu zahájení činnosti K-centra Mladá Boleslav (1.8.2006) jsou údaje za rok 2006 udávány za období 1.8.2006 – 31.12.2006.

1.2 Tabulka č. 2 – Kontaktní a poradenské služby, terénní programy: služby/výkony

Služba	Počet osob, které danou službu využily		Počet výkonů ¹⁾ (v jednotkách uvedených v pravém sloupci)		
	2006	2007	2006	2007	
Kontakt s uživateli drog	127	389	427	3 410	Počet kontaktů ²⁾
– z toho prvních kontaktů	127	180	127	180	Počet kontaktů

Vzhledem k datu zahájení činnosti K-centra Mladá Boleslav (1.8.2006) jsou údaje za rok 2006 udávány za období 1.8.2006 – 31.12.2006.³⁰

³⁰ <http://www.os-semiramis.cz/kcmb-dokumenty.html> (27.11.2009)

3.5 Popis zkoumaného vzorku

Zkoumaný vzorek představoval všech 120 spisů vedených na Policii České republiky, okresním ředitelství, službě kriminální policie a vyšetřování Mladá Boleslav proti 120 pachatelům osob drogově závislých. Ze zkoumaného vzorku všech 120 spisů bylo 45 spisů z roku 2006 a zbylý počet 75 spisů z roku 2007.

Podíl objasněných a neobjasněných trestných činů v letech 2006 a 2007

„Na okrese Mladá Boleslav bylo v roce 2006 spácháno celkem 4398 trestných činů, ze kterých bylo 1250 objasněno a 3148 neobjasněno. V roce 2007 bylo spácháno 4326 trestných činů, ze kterých bylo 1451 objasněno a 2875 neobjasněno.“³¹

Tabulka č. 3 – celkový počet a podíl objasněných a neobjasněných trestných činů v letech 2006 a 2007

Rok	Celkem trestných činů	Objasněno trestných činů	Neobjasněno trestných činů
2006	4398	1250	3148
2007	4326	1451	2875

Ze shora uvedené tabulky bylo patrné, že v roce 2007 na okrese Mladá Boleslav došlo ke snížení celkového nápadu trestných činů o 72 případů, což je o 1,63 % méně než-li v roce 2006. Naopak v roce 2007 se zvýšila objasněnost trestných činů na 33,5 % oproti pouhým 28,4 % roku 2006.

³¹ Není-li uvedeno jinak, bylo čerpáno z *Policejních statistik Policie České republiky, okresního ředitelství, Mladá Boleslav za roky 2006 a 2007*.

Podíl drogových a ostatních trestných činů v letech 2006 a 2007

„Na okrese Mladá Boleslav v roce 2006 došlo ke spáchání 45ti případů drogových trestných činů osob drogově závislých, což je 1% z celkového nápadu 4398 všech trestných činů za uvedené období. Za stejné období roku 2007 došlo ke spáchání 75ti případů z celkového nápadu 4326 všech trestných činů, což činí 2 % z celkového nápadu za uvedený rok.“³²

Tabulka č. 4 – celkový počet a podíl drogových a ostatních trestných činů v letech 2006 a 2007

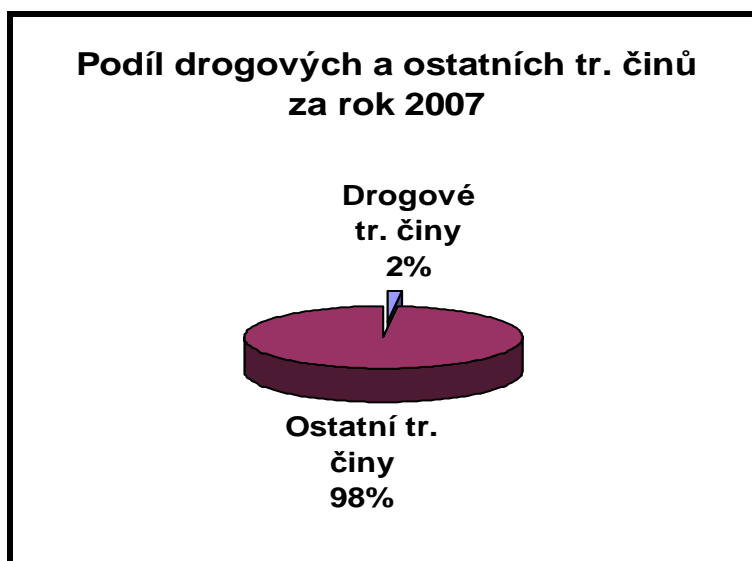
ROK	Počet drogových tr. činů	Objasněno drogových tr. činů	Počet ostatních tr. činů	Objasněno ostatních tr. činů
2006	45	45	4353	1205
2007	75	75	4251	1376

Graf č. 1 – procentuální podíl drogových a ostatních trestných činů v letech 2006 a 2007

³² Není-li uvedeno jinak, bylo čerpáno z *Policejních statistik Policie České republiky, okresního ředitelství, Mladá Boleslav za roky 2006 a 2007.*

Graf č. 2 – procentuální podíl drogových a ostatních trestných činů v letech 2006 a 2007

Ze shora uvedené tabulky a grafů bylo patrné, že v roce 2007 na okrese Mladá Boleslav došlo ke zvýšení nápadu drogových trestných činů na 2 % procenta z celkového nápadu trestné činnosti, oproti 1 % z roku 2006. Dále ze shora uvedeného vyplynulo, že byla 100 % objasněnost u všech drogových trestných činů v letech 2006 i 2007.

3.6 Získaná data studiem spisů

Studium všech spisů u 120 pachatelů drogových trestných činů osob drogově závislých bylo provedeno na Policii České republiky, okresním ředitelství, službě kriminální policie a vyšetřování v Mladé Boleslavi. V průběhu studia a získávání poznatků z kompletní spisové dokumentace byly zejména formou rozhovorů při výslechu na protokol o podání vysvětlení a protokolů o výslechu obviněného a dále z opisů rejstříků trestů, odborných vyjádření, znaleckých posudků, protokolů o domovních prohlídkách získány konkrétní informace o osobních životech pachatelů, jejich závislostech na drogách, motivech a způsobech páchaní trestné činnosti za účelem obstarání si drog či prostředků na drogu, dosaženém vzdělání a dalších skutečnostech důležitých pro posouzení a objasnění jejich trestné činnosti.

V dalším textu se budeme zabývat získanými a zjištěnými údaji ze zkoumaného vzorku.

3.6.1 Dosažené vzdělání a zaměstnání

Studiem protokolů podání vysvětlení a výsledků obviněných byly získány údaje o dosaženém vzdělání, současném zaměstnání u pachatelů drogových trestných činů osob drogově závislých, zejména na základě kolonky dosažené vzdělání byly vyplněny údaje základní vzdělání, základní-nedoučen, základní-vyučen, základní-středoškolské. Na základě kolonky současné zaměstnání byly vyplněny údaje bez pracovního poměru, veden na Úřadu práce, OSVČ, brigádně, zaměstnanec.

Graf č. 3 – procentuální podíl dosaženého vzdělání pachatelů drogové trestné činnosti v regionu Mladá Boleslav v letech 2006 a 2007

Na základě uvedeného grafu bylo zjištěno, že z celkového počtu 120 mělo ukončeno středoškolské vzdělání pouze 12 pachatelů, což představuje 11 %, vyučeno bylo 25 osob, což představovalo 23 %, základní vzdělání a nedoučeno mělo 48 osob, což je 33 % a zbylých 23 %, což bylo 25 osob, mělo pouze základní vzdělání.

Tabulka č. 5 – současné zaměstnání pachatelů drogové trestné činnosti v regionu Mladá Boleslav v letech 2006 a 2007

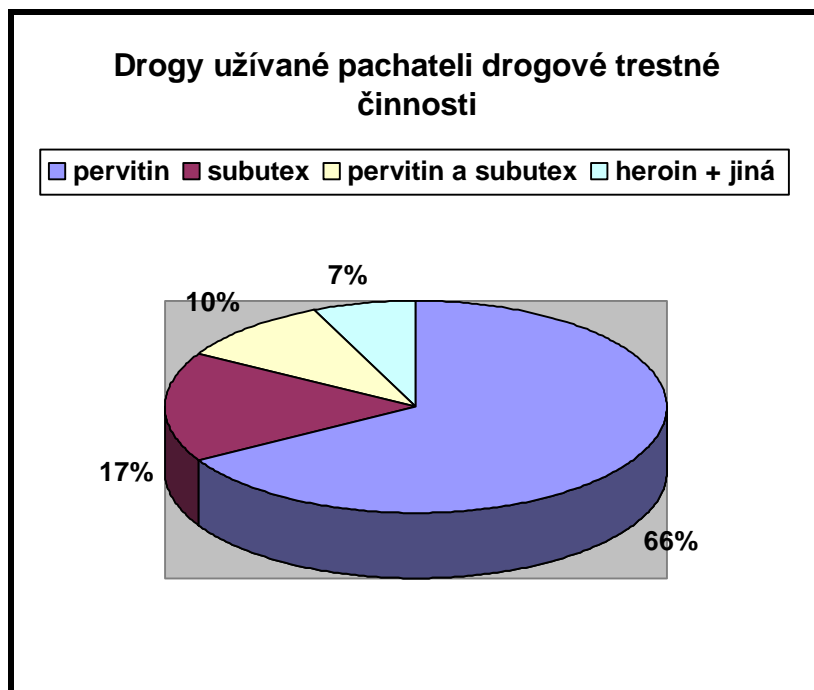
Zaměstnání	Bez pracovního poměru	Veden na Úřadu práce	OSVČ	Brigádně	Zaměstnanec
současné	88	19	0	3	0

Na základě uvedené tabulky bylo zjištěno, že 88 pachatelů, což je 73,3 % z celkového počtu 120 pachatelů, bylo bez pracovního poměru, 19 pachatelů tvořících 15,8 %, bylo vedeno na Úřadu práce a pouze 3 pachatelé byli zaměstnání brigádně, což je 9,9 % z celkového počtu.

3.6.2 Užívání drog a páchaní trestné činnosti pod jejich vlivem

Studiem protokolů podání vysvětlení a výsledků obviněných, protokolů o lékařském vyšetření při ovlivnění jinými toxikomaniemi, byly získány údaje o užívání drog a páchaní trestné činnosti pod jejich vlivem u všech osob drogově závislých zejména na základě dotazů, zda-li užívá drogu a jakou, zda-li trestný čin spáchal po předchozím požití drogy, bez předchozího požití drogy, zda-li v době spáchání trestného činu byl či nebyl pod vlivem drogy.

Graf č. 4 – procentuální podíl užívaných drog pachateli drogové trestné činnosti v regionu Mladá Boleslav v letech 2006 a 2007

Tabulka č. 6 –trestná činnost pachatelů drogové trestné činnosti v regionu Mladá Boleslav v letech 2006 a 2007 v souvislosti s požitím drog

DROGY	Před tr. činem	V průběhu tr. činu	Po tr. činu	Vliv drogy na tr. čin
ANO	89	24	62	42
NE	31	96	58	78

Na základě uvedeného grafu bylo zjištěno, že 80 pachatelů užívalo pouze pervitin, 32 pachatelů pouze subutex, 12 pachatelů užívalo pervitin společně se subutexem a 8 pachatelů užívalo drogu heroin či jinou. Na základě uvedené tabulky bylo zjištěno, že z celkového počtu 120 pachatelů jich 89, tj. 74,2 %, požílo drogu před spáchání trestného

činu, 24, tj. 20 %, požilo drogu v průběhu trestného činu, 62, tj. 51,7 %, jich drogu požilo po spáchání trestného činu a u 42, tj. 35 %, spáchalo trestný čin pod vlivem drog.

3.6.3 Trestná činnost drogově závislých

Studiem protokolů podání vysvětlení a výsledků obviněných, opisů rejstříků trestů byly získány údaje o trestné činnosti u osob drogově závislých, než byli obviněni pro shora uvedené trestné činy. Na základě dotazů, zda-li byl již v minulosti trestán a odsouzen, na základě pravomocných rozsudků a trestních příkazů.

Graf č. 5 – procentuální podíl spáchání trestné činnosti pachatelem drogové trestné činnosti v regionu Mladá Boleslav v letech 2006 a 2007 před obviněním

Graf č. 6 – procentuální podíl předchozí trestné činnosti pachatelů drogové trestné činnosti v regionu Mladá Boleslav v letech 2006 a 2007

Na základě uvedených grafů bylo zjištěno, že 93 %, což je 112 ze 120 pachatelů drogové trestné činnosti v regionu Mladá Boleslav v letech 2006-2007, než bylo obviněno z drogové trestné činnosti, spáchalo jiný trestný čin, pro který již dříve byli pravomocně odsouzeni nebo potrestáni. Z uvedených 112 pachatelů bylo v minulosti odsouzeno 95, tj. 85 %, pro majetkovou trestnou činnost, 5, tj. 4 %, pro násilnou trestnou činnost a 12, tj. 11 %, pro předchozí drogovou trestnou činnost. Pouze 8 pachatelů, tj. 7 %, z celkového počtu 120 nebylo v minulosti trestáno a odsouzeno.

3.6.4 Opatřování prostředků na drogy

Studiem protokolů podání vysvětlení a výsledků obviněných byly získány údaje k motivu páchaní trestné činnosti u pachatelů drogových trestných činů osob drogově závislých na základě dotazů, zda-li pácháním trestné činnosti si opatřují prostředky na získání drog a co bylo motivem jejich trestné činnosti.

Tabulka č. 7 – motiv páčání trestné činnosti pachatelů drogové trestné činnosti v regionu Mladá Boleslav v letech 2006 a 2007

MOTIV	Peníze	Zisk drogy	Jiný	Bez motivu
ANO	35	68	9	8

Na základě uvedené tabulky bylo zjištěno, že 56,7 %, což je 68 ze 120 pachatelů drogové trestné činnosti v regionu Mladá Boleslav v letech 2006-2007, mělo jako motiv páčání trestné činnosti zisk drogy, 35 ze 120, tj. 29,2 %, mělo jako motiv pouze peníze, 9 ze 120, tj. 7,5 %, mělo jiný motiv a 8 ze 120, tj. 6,6 %, nemělo žádný motiv.

Graf č. 7 – procentuální podíl páčání trestné činnosti pachatelů drogové trestné činnosti v regionu Mladá Boleslav v letech 2006 a 2007 za účelem opatření prostředků na drogu

Na základě uvedeného grafu bylo zjištěno, že 93 %, což je 112 ze 120 pachatelů drogové trestné činnosti v regionu Mladá Boleslav v letech 2006-2007, páčalo trestnou činností za účelem opatření prostředků na drogy.

3.7 Kazuistika drogově závislého jedince

3.7.1 Uvedení do problematiky

Pro ilustraci typické osoby drogově závislého jedince byla zpracována případová studie věnována 40letému muži, svobodnému, několikrátě trestně stíhanému, v současné době se nacházejícímu ve výkonu trestu odnětí svobody v délce trvání šesti let za výrobu, prodej a šíření omamných a psychotropních látek. Uvedený muž byl již v minulosti několikrátě trestně stíhán z důvodu páčání majetkové a násilné trestné činnosti, pro svoji drogovou závislost a dlouhodobé působení mezi osobami drogově závislými.

3.7.2 Metody k získání informací

Pro získání informací k případové studii uvedené osoby byly použity tyto metody psychologie a to :

rozhovor - probíhal volnou formou, otázky byly voleny jak přímé, tak i nepřímé. Celý rozhovor byl zaznamenán písemnou formou. Kopie rozhovoru nemůže být přílohou této práce, neboť se jedná o služební písemnost Policie České republiky, stupně utajení Tajné, osoba byla vyslýchána jako utajený svědek. Později se osoba sama rozhovořila o svém problému. Cílem rozhovoru bylo získání všech důležitých informací k osobě, způsobu a stylu jejího života, zjištění životních postojů a názorů, příčin vzniku drogové závislosti a možnost vymanění se z drogové závislosti, zjištění závislosti na okolním prostředí. Účelem rozhovoru bylo zjistit a objasnit vztah mezi páčáním trestné činnosti a závislostí na drogách. Závěrem rozhovoru bylo vyhodnoceno, jak osobě pomoci nejen z drogové závislosti, ale i upuštění od páčání trestné činnosti.

anamnéza – jedná se o heteroanamnézu a to rodinnou, sociální a osobní, kdy potřebné údaje byly získány anamnestickým rozhovorem. Osobě bylo položeno několik úvodních otázek a osoba se později sama spontánně rozhovořila. Na konci rozhovoru bylo položeno několik doplňujících otázek. Další údaje k osobě byly získány ze spisových materiálů, vedených na Policii České republiky a v evidencích lékařů a soudních znalců. Vzhledem k tomuto lze předpokládat, že získané údaje jsou plně objektivní.

3.7.3 Rodinná anamnéza

Otec – vlastní, věk 68 let, ženatý, vyučen. Pracuje od mládí v zemědělství, netrpí žádnou vážnou nemocí, netrestán, abstinent, nekuřák. S drogou nikdy neměl žádnou zkušenost. Syna neviděl od jeho odchodu do učení.

Matka – vlastní, věk 60 let, vdaná, vyučena. Pracovala jako prodavačka v obuvi, v současné době pracuje s manželem v zemědělství. Netrpí žádnou vážnou nemocí, v minulosti nikdy nebyla trestána, abstinent, nekuřačka. S drogou neměla nikdy žádné zkušenosti, syna neviděla od jeho odchodu do učení.

Dalším rodinným příslušníkem je mladší bratr ve věku 32 let, netrestaný, ženatý, žije v jiném městě, naposledy se spolu setkali před deseti lety. Netrestán, s drogami neměl nikdy žádných zkušeností.

3.7.4 Sociální a osobní anamnéza

Od rodičů ví, že se narodil jako prvorozený chtěný syn, a to na Slovensku. Porod probíhal bez komplikací. Následně prodělal běžné dětské nemoci bez komplikací a následků. Je po operaci slepého střeva a amputaci článků několika prstů ruky vpravo. V mládí utrpěl těžký otřes mozku, způsobený pádem na hlavu z výšky asi 4 metrů.

Základní školní docházku zahájil v šesti letech věku na Slovensku, odkud se později s rodiči odstěhovali do České republiky. Od poloviny čtvrté třídy začal navštěvovat školu v České republice, kde měl problémy s jazykem, a proto nebyl z českého jazyka klasifikován. V šesté a sedmé třídě byl opakovaně v diagnostickém ústavu pro mládež, pro výchovné problémy, před tímto měl již snížené známky z chování. I sám se dopouštěl delikventního jednání. S kouřením začal v devíti letech a pravidelně začal kouřit od svých dvanácti let. Ve čtrnácti letech začal s konzumací alkoholu, který popíjel ve velké míře a dále do tohoto občasně zkoušel i nějaké léky. První zkušenost s drogami měl ve svých třinácti letech, kdy se nechal zlákat partou spolužáků a společně se věnovali čichání Toluenu.

Po skončení základní školní docházky byl soudně stíhán a poté i odsouzen k trestu odnětí svobody v nápravném výchovném zařízení pro mládež, kde získal výuční list v

oboru obráběč kovů, ale v profesi nikdy nepracoval. V tomto období se poprvé setkává s kouřením marihuany, zkouší Alnagon a Asthmin. Uvedené mu však nestačí, a proto začíná kolem šestnácti let s pervitinem, který si aplikuje šňupáním. Pervitin se v této době nedal koupit, dával se pouze mezi známými osobami. Jeho denní dávka se v této době pohybovala kolem 0,2 – 0,3 gramu, která mu zajišťovala plné prožitky a stavy sexuální nezdolnosti.

Po dovršení osmnácti let pokračoval v různých deliktech, opět byl opakovaně souzen pro majetkovou, násilnou a následně i trestnou činnost týkající se drog a to jejich výroby, prodeje, šíření a užívání. Ve dvaceti letech, na základě nadměrného pití alkoholu, kdy se dostavovalo již alkoholické okno, skončil s těžkou otravou alkoholem na jednotce ARO, kde po vystřízlivění sám z vlastního rozhodnutí skončil s pitím alkoholu, nikoli jako stoprocentní abstinents, ale jako abstinents, který si pouze při výjimečných oslavách připije panákem, ale víc ne. V této době byl již zcela závislý jen na pervitinu, který si musel aplikovat šňupáním nejméně dvakrát denně, a později ve svých dvaceti pěti letech přešel na aplikaci za pomoci injekční stříkačky do žíly, což mu vydrželo do dnešního dne, i když si občas šňupne. Za posledních dvacet dva let svého života strávil ve výkonu trestu odnětí svobody nebo ve vazbě celkem šestnáct let. Všechny trestné činy, kterých se dopustil, provedl pod vlivem drog nebo za účelem zajištění finančních prostředků pro jejich obstarání. V uvedené době zkusil experimentovat s kodeinem, LSD, extází, kombinací alkoholu a léků nebo drog, ale sám nazval toto období „hnusný“. Na toto období nerad vzpomíná, pouze si vybavoval, že nejlepší pro něho byl pervitin, který mu přinášel uspokojení.

Nerad vzpomíná na období, kdy byl odsouzen za trestný čin znásilnění, kterého se dopustil na své bývalé přítelkyni. V tuto dobu si začal aplikovat pervitin nitrožilně a byl zcela sjetý, nevěděl, co udělal, a toto si uvědomil až později. Uvedeného litoval, ale jak uvedl, jinak má svůj sexuální život pod kontrolou. K majetkovým trestným činům, za které byl odsouzen, uvedl, že jak někdo řekl, „jdeme na čorku“, tak hned šel, neboť to pro něho byl adrenalin. Za peníze z krádeží, vloupání a přepadání lidí si kupoval pouze pervitin, který si aplikoval nebo se o něho podělil s kamarády, když neměli.

K věci výkonů trestů odnětí svobody uvedl, že tyto si všechny odseděl a venku na svobodě byl mezi jednotlivými tresty buď pár týdnů, nebo měsíců a už v tom zase lítal a byl opět uvězněn. K době strávené ve vězení uvedl, že toto byla dobrá doba, neboť se zde od spoluvězňů naučil vařit pervitin.

Období mezi tresty trávil venku tím, že si sexuálně užíval s několika partnerkami najednou. Bydlel, kde se mu zachtělo, neboť neměl žádné trvalé bydliště. Bral drogu pervitin, chodil hrát výherní hrací automaty a užíval si plně života podle svého, neboť uvedl, že není rodinný typ a nechce se nijak vázat ani omezovat, ale užít si svobody naplno.

Před posledním zatčením, obviněním a dodáním do výkonu trestu odnětí svobody se nacházel na svobodě pouze asi pět měsíců. V této době si zařídil v jednom rozpadlém domě malou laboratoř, kde vyráběl drogu pervitin, kterou následně distribuoval všem zájemcům o tuto drogu. Denně vyrobil asi 20 gramů pervitinu. Z tohoto si ponechal pro svoji denní potřebu 2 – 3 gramy, které si nitrožilně aplikoval, a zbytek prodával v částce 1.000,-Kč za gram, což, jak uváděl, mu denně hodilo kolem 10.000 – 12.000,-Kč čistého, neboť musel odečíst náklady. Začal si plně užívat života, měl kolem lidí, kteří pervitin potřebovali a chtěli. On je využíval k tomu, že ho všude vozili autem, platil jim útratu, mobilní telefony a měl najednou několik sexuálních partnerek, kdy sex mu nedělal problémy, jak uvedl, „můžu furt „. Našel si zálibu ve výherních automatech, kde utratil denně kolem 5.000,-Kč, ale jak uvedl, měl to pod kontrolou, není gambler, pouze jej bavila hra a to zda-li vyhraje, nebo ne. Po nějaké době, ani neví přesně kdy, v důsledku velkých denních dávek pervitinu, přestal vnímat realitu světa kolem a začal trpět nejistotou, ohrožením a nereálným podezíráním svého okolí. Při zatčení u něho bylo nalezeno několik gramů pervitinu, ale žádné peníze. Jak uvedl, všechny ty velký prachy, co vydělal za pět měsíců, tak si užil a teď už nemá vůbec nic. Po zatčení byl odvezen do vazební věznice a později byl odsouzen za trestný čin nedovolená výroba a držení omamných a psychotropních látek a jedů a šíření toxikomanie. V současné době si odpykává šestiletý trest ve věznici.

3.7.5 Výsledek kazuistiky

Popisovaný muž sám nedovede uvést důvody, proč vlastně začal drogy brát a užívat. Na tuto si dobu si již nepamatuje. Na základní škole to bylo z důvodu, že se chtěl vyrovnat kamarádům a netrhat partu, na střední škole to již byla síla zvyku a po dovršení plnoletosti do dnešního dne to je již jeho závislost a potřeba. Uvádí, že nikdy nebyl rodinný typ a nechtěl se nijak vázat ani omezovat a chtěl si užít svobody naplno. V době, kdy bral drogy, se cítil dobře. Aby dostal svoji dávku, udělal by cokoliv, třeba i jakýkoliv

trestný čin. Byl pod vlivem drogové závislosti, vyhledával si pouze kamarády se stejným zaměřením jako on a to závislostí na pervitinu. Pro tuto drogu a pod jejím účinkem se několikrát dostal do rozporu se zákonem. V minulosti nevidí žádné klady, pouze to, že si užil bezproblémového života a měl spoustu peněz a kamarádů, kteří pro něho za pervitin udělali cokoli. Dobré vidí v tom, že těmto osobám, které drogu potřebovali, pomáhal tím, že jim ji prodával, daroval a vyráběl.

Na základě anamnézy a rozhovoru, kterými byly získány důležité a přesné informace o osobě, bylo zjištěno, že uvedený muž má ve svém životním stylu dominantní zaměření na vlastní prožitky, sexualitu a zábavu ze hry na výherních automatech. Jako hlavní problematický rys u něho je nedostatečná schopnost poučit se ze zkušenosti a trestu, později s opakovanými majetkovými delikty, ale i s neodpovědností v sexuálním chování.

V současné době si muž uvědomuje existenci problému drogové závislosti a zcela akceptuje svoji plnou trestní zodpovědnost za protiprávní činy. Projevuje snahu zbavit se závislosti na drogách a změnit své chování. Nerad by se dostal po svém propuštění opět do vězení. V současné době navštěvuje detoxikační oddělení ve věznici, kde je s několika dalšími lidmi stejného problému, kterého se snaží všichni zbavit. Po propuštění z vězení by se rád setkal se svojí rodinou, kterou již několik let neviděl.

3.7.6 Návrh opatření

V popisovaném případě se jedná o muže, který je drogově závislý již od svého mládí a do dnešní doby vyzkoušel a užíval několik různých druhů omamných a psychotropních látek. Drogy užíval zcela pravidelně, když pobýval na svobodě. Omezený přístup k nim měl pouze tehdy, když si odpykával trest odnětí svobody nebo byl ve vyšetřovací vazbě, ale jak uvedl, ani toto nebyl problém je získat a užívat. Jedná se o člověka, který je na drogách a zejména pervitinu závislý, i když si to sám nepřipouští a jak uvádí, není problém s tím skončit. Všechnu svoji trestnou činnost páchal pod vlivem drog nebo za účelem obstarání finančních prostředků na drogy.

V uvedeném případě a na základě vlastních zjištěných zkušeností bylo navrženo směřovat opatření, pomoc a působení na osobu především v oblastech vzdělávací, sociální, právní, léčebné a výchovné.

3.8 Shrnutí výsledků

Výsledky studia, získané a zjištěné poznatky ze všech vyšetřovacích spisů, zda-li existuje nějaká významná souvislost mezi trestnou činností a drogovou závislostí u pachatelů obviněných pro drogové trestné činy v regionu Mladá Boleslav za období let 2006-2007, budou nyní shrnuty s ohledem na stanovené předpoklady.

Předpoklad 1 - předpokládám, že u většiny drogově závislých dochází k páčání trestné činnosti

Předpoklad byl potvrzen na základě grafu č. 5 bylo zjištěno, že 93 %, což je 112 ze 120 pachatelů drogové trestné činnosti v regionu Mladá Boleslav v letech 2006-2007, než bylo obviněno z drogové trestné činnosti, spáchalo jiný trestný čin, pro který již dříve byli pravomocně odsouzeni nebo potrestáni. Z uvedených 112 pachatelů bylo v minulosti odsouzeno 95, tj. 85 %, pro majetkovou trestnou činnost, 5, tj. 4 %, pro násilnou trestnou činnost a 12, tj. 11 %, pro předchozí drogovou trestnou činnost. Pouze 8 pachatelů, tj. 7 %, z celkového počtu 120 nebylo v minulosti trestáno a odsouzeno. Předpoklad potvrzuje i graf č. 7, neboť 93 %, což je 112 ze 120 pachatelů drogové trestné činnosti v regionu Mladá Boleslav v letech 2006-2007, páčalo trestnou činnosti za účelem opatření prostředků na drogy.

Předpoklad 2 - předpokládám, že hlavním motivem pro páčání trestné činnosti je získání prostředků na drogy

Předpoklad byl potvrzen na základě tabulky č. 7 neboť 56,7 %, což je 68 ze 120 pachatelů drogové trestné činnosti v regionu Mladá Boleslav v letech 2006-2007, mělo jako motiv páčání trestné činnosti zisk drogy, 35 ze 120, tj. 29,2 %, mělo jako motiv pouze peníze a 17 ze 120, tj. 14,1 %, mělo jiný motiv nebo žádný. Předpoklad potvrzuje i graf č. 7, neboť 93 %, což je 112 ze 120 pachatelů drogové trestné činnosti v regionu Mladá Boleslav v letech 2006-2007, páčalo trestnou činnosti za účelem opatření prostředků na drogy.

Předpoklad 3 - předpokládám, že většina drogově závislých páchá trestnou činnost pod vlivem drog

Předpoklad byl i nebyl potvrzen na základě tabulky č. 6, neboť z celkového počtu 120 pachatelů jich 89, tj. 74,2 %, požilo drogu před spáchání trestného činu a 24, tj. 20 %, požilo drogu v průběhu trestného činu, ale pouze u 42 ze 120, tj. 35 %, spáchalo trestný čin pod vlivem drog.

Předpoklad 4 - předpokládám, že nejčastěji užívanou drogou je pervitin

Předpoklad byl potvrzen na základě grafu č. 4 bylo zjištěno, že z celkového počtu 120 pachatelů jich 80 užívalo pouze pervitin a 12 užívalo pervitin společně se subutexem. Předpoklad potvrzuje i tabulka č. 1, kde je patrný nárůst uživatelů drog se základní drogou pervitin z 9 klientů v roce 2006 na 192 klientů v roce 2007.

Předpoklad 5 - předpokládám, že většina drogově závislých dosáhla pouze základního vzdělání

Předpoklad byl potvrzen, neboť na základě grafu č. 3, je patrné, že pouze 12 ze 120, tj. 11 %, má středoškolské vzdělání a 25 ze 120, tj. 23 %, je vyučeno, a zbylých 73 osob ze 120 má pouze základní vzdělání nebo základní vzdělání a nedoučeno.

Předpoklad 6 - předpokládám, že většina drogově závislých je bez pracovního poměru

Předpoklad byl potvrzen, neboť na základě tabulky č. 5 je patrné, že 73,3 % z počtu 120, tj. 88, je bez pracovního poměru, 19 ze 120, tj. 15,8 %, je vedeno na Úřadu práce. S tímto úzce souvisí i dosažené vzdělání, neboť pouze 12 ze 120, tj. 11 %, má středoškolské vzdělání a 25 ze 120, tj. 23 %, je vyučeno, což je patrné z grafu č. 3.

4 Závěr

Bakalářská práce zkoumala trestnou činností drogově závislých a zda-li existuje nějaká významná souvislost mezi trestnou činností a drogovou závislostí u pachatelů drogových trestných činů osob drogově závislých v regionu Mladá Boleslav za období let 2006-2007.

V bakalářské práci bylo v teoretické části vysvětleno několik základních pojmů, ale i protidrogová prevence, které hraje jednu z nejdůležitějších rolí v drogové problematice.

Praktická část bakalářské práce obsahuje stručný popis regionu Mladá Boleslav, zařízení pro drogově závislé Semiramis o.s., vyhodnocení trestné činnosti pachatelů drogových trestných činů osob drogově závislých za období let 2006-2007 v regionu Mladá Boleslav a kasuistiku drogově závislého jedince.

Cílem praktické části bylo upozornit a objektivně informovat o vzájemné souvislosti mezi trestnou činností a drogovou závislostí a zjistit, zda-li existuje nějaká významná souvislost mezi trestnou činností a drogovou závislostí. Bylo stanoveno šest předpokladů, které toto měly potvrdit či vyvrátit.

Předloženou prací byly zjištěny a potvrzeny předpoklady, že existuje souvislost mezi trestnou činností a drogovou závislostí pachatelů drogových trestných činů, neboť většina drogově závislých je bez pracovního poměru. Jedná se o osoby, které dosáhly maximálně základní vzdělání. Trestnou činnost páchají úmyslně za účelem obstarání si prostředků na opatření drog přímo, nebo za účelem výměny kradených věcí za samotnou drogu. Ve většině případů páchají trestnou činnost po předchozím požití drogy, ale ne přímo pod jejím vlivem. Jedná se o osoby, které trestnou činnost již v minulosti páchaly a v jejím páchání nadále pokračují s převládajícím motivem zisku drog nebo peněz. Nejčastěji zneužívanou drogou je u nich pervitin.

5 Navrhovaná doporučení

Trestná činnost a zejména drogová trestná činnost se v současné společnosti stává jedním z nejzávažnějších problémů. Nejen s ohledem na to, že dostupnost omamných a psychotropních látek je snadná, ale riziko trestné činnosti se vlivem těchto látek zvyšuje. S experimentováním na úseku drogové kriminality začínají v poslední době děti a mládež ve stále nižším věku. Potřeba mít a opatřit si drogu je i dosti finančně náročná. S rostoucím pocitem a nutkavostí po droze se zvyšuje dávka i její častější užívání.

Následky užívání omamných a psychotropních látek mají vliv nejen na změnu „uživatele,, ale i na jeho nejbližší okolí, kterým je rodina, přátelé, škola a v neposlední řadě i zaměstnání. Závislý jedinec přehodnocuje své potřeby před potřeby ostatních i společnosti.

Léčba takového závislého jedince je i finančně náročná pro celou naši společnost.

Nejúčinnějším prostředkem v boji s drogovou závislostí a s ní ruku v ruce jdoucí trestnou činností je drogová prevence, která se by měla zaměřit různými opatřeními zejména na znemožnění dostupnosti omamných a psychotropních látek, zaměřením na problémová a riziková místa a rizikové jedince a více využívat hromadných sdělovacích prostředků k prevenci proti vlivům omamných a psychotropních látek.

U osob drogově závislých bych navrhl jistá opatření na úseku

Vzdělávacím – kde je spatřována možnost v absolvování rekvalifikačního kurzu nebo v úspěšném dokončení započatého studia na střední škole nebo učilišti za účelem získání pracovního zařazení dle vlastního výběru osob a vyššího sociálního postavení ve společnosti, jakož i omezení styku s osobami drogově závislými.

Sociálním – z důvodu pomoci při zajištění bydlení. Osoby mají sice trvalé bydliště, ale zde s nezdržují a bydlí ve společných prostorech s osobami drogově závislými a páchajícími trestnou činností. Pomoc při zajištění sociálních dávek do doby získání zaměstnání a pomoc zejména v řešení rodinných vztahů s možností navázání zpětných kontaktů s rodinami.

Právním – z důvodu dohledu na plnění a vyřešení všech závazků z hlediska trestně právní odpovědnosti, které vznikly v době užívání omamných a psychotropních látek. V případě nařízení ochranné nebo ústavní léčby tuto v plném rozsahu absolvovat a dohlížet na její dodržování.

Léčebním – z důvodu návrhu na ambulantní léčbu ve specializovaném ústavu, nebo návrh na odchod do terapeutické komunity co nejdále od místa bydliště za účelem omezení styku s osobami drogově závislými, které zná z dřívější doby. Pravidelné lékařské návštěvy za účelem podchycení a léčení chorob v souvislosti s drogovou závislostí. Využívání programů harm reduction.

Výchovným – z důvodu působit na osobu, jako náhrada za nedostatečné výchovné působení rodiny za účelem osvojení si sebeobslužných a sociálních dovedností. V průběhu výkonu trestu odnětí svobody navrhuji zařazení do programu odvykací terapie, kde absolvuje psychoterapeutické skupiny pod dohledem terapeutů včetně psychologa a namátkové laboratorní testy zjišťující bezdrogový režim.

6 Seznam použitých informačních zdrojů

Nové universum, všeobecná encyklopedie. 1.vyd. Euromedia Group k.s.-Knížní Klub: 2003. ISBN 80-242-1069-X.

BERGERET, Jean. *Toxikomanie a osobnost.* První vydání. Praha: 1995. ISBN 80-7187-003-X.

MARHOUTOVÁ, Jana, NEŠPOR, Karel. *Alkoholici, fetišáci a gambleři.* První vydání. Praha: Empatie, 1995. ISBN 80-901618-9-8.

BORNÍK, Miroslav. *Trestná činnost a nealkoholová toxikomanie.* Praha: Themis, 2000. ISBN 80-85821-92-3.

PEŠATOVÁ, Ilona, ŠVINGALOVÁ, Dana. *Postup při zpracování závěrečné práce pro pracovníky ve vězeňství a policisty.* První vydání. Liberec: TUL, 2004. ISBN 80-7083-893-0.

ŠVINGALOVÁ, Dana, PEŠATOVÁ, Ilona. *Zpracování a prezentace odborných informací.* První vydání. Liberec: TUL, 2004. ISBN 80-7083-858-2.

JUŘINOVÁ, Irina, NOVÁKOVÁ, Zuzana. *Vzorkovník omamných a psychotropních látek zneužívaných v ČR.* Praha: 1996.

BORNÍK, Miroslav. *Drogy co bychom o nich měli vědět.* První vydání. Praha: Themis, 2001. ISBN 80-85821-98-2.

Trestní předpisy 2002. Zlínské tiskárny, a.s., Zlín-Kudlov : 2001. ISBN 80-7208-253-1.

VÁGNEROVÁ, Marie. *Psychopatologie pro pracovníky policie a vězeňské služby. 1. vyd.* Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2003. ISBN 80-7083-703-9.

VÁGNEROVÁ, Marie. Psychopatologie pro pomáhající profese, rozšířené a přepracované vydání. Portál. 2004. ISBN 80-7178-802-3.

HELLER, Jiří, PECINOVSKÁ, Olga. *Závislost známá neznámá*. 1. vyd. Grada Publishing, spol.s.r.o.. 1996. ISBN 80-7169-277-8.

NEŠPOR, Karel, DVOŘÁK, Václav. *Prevence trestné činnosti související s návykovými látkami*. První vydání. Armex Praha. 1998. ISBN 80-902283-9-9.

ČÍRTKOVÁ, Ludmila. *Kriminální psychologie*. První vydání. Eurounion, s.r.o., Praha: 1998. ISBN 80-85858-70-3.

ČÍRTKOVÁ, Ludmila. *Policejní psychologie*. Třetí vydání. Portál, Praha: 2000. ISBN 80-7178-475-3.

BERGERET, Jean. *Toxikomanie a osobnost*. První vydání. Praha: 1995. ISBN 80-7187-003-X.

<http://www.os-semiramis.cz/kcmb.html> (27.11.2009)

http://www.os-semiramis.cz/kcmb-cilova_skupina.html (27.11.2009)

<http://www.os-semiramis.cz/ctp.html> (27.11.2009)

<http://www.os-semiramis.cz/kcmb-dokumenty.html> (27.11.2009)

http://portal.mpsv.cz/sz/local/mb_info/zpravyup/2007 (27.11.2009)

<http://psychoporadna.cz/cz/clanky/craving---bazeni/62.html> (27.11.2009)

Není-li uvedeno jinak, bylo čerpáno z *Policejních statistik Policie České republiky, okresního ředitelství, Mladá Boleslav za roky 2006 a 2007*